

1612

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

310755 / Trainer Harry

סידור קידושין, י" תמוז תשכ"ב

"מבקשי תורה": התואר החשוב ששייך לכל אחד מאיתנו
שיעור בלקוטי שיחות

תניה תפילין ליהודי ותציל אותו מ"שלוש מאות עונשים"!
התוועדות עם הרבי

יום של גילוי: מסתורי היום טוב של חמישה עשר באב
אור וחיות

"כל המניח תפילין ניצול משלוש מאות עונשים": הכוח של מצוות תפילין לפעול באופן שלמעלה מהזמן, על כל "שלוש מאות" ימות השנה בהם מניחים תפילין, ואף על השבתות והימים טובים; עידוד וחיזוק להשקעה על עוד יהודי ועוד יהודי ב'מבצע תפילין' • **התועדות עם הרבי**

"תלמיד שגלה", מלמדים אותנו חז"ל, "מגלים את רבו עימו". מיהו אותו תלמיד, ומדוע הרב נאלץ לגלות יחד אתו? התבוננות מעמיקה בהלכה הזו תלמד אותנו כיצד עלינו להסתכל על עצמנו ועל הקשר שלנו עם התורה • **שיעור בלקוטי שיחות**

הסיפורים על רבי לוי יצחק שניאורסון, אביו של הרבי, שמלמדים אותנו כיצד לנהוג; המושג "חופש" שלא קיים בתורה ומצוות; וכיצד נראה "חופש יהודי" אמיתי? • **שולחן שבת חסידי**

מהי הייחודיות של מילוי הלבנה ביום חמישה עשר באב? ומדוע העובדה ששלימות הלבנה היא בגילוי משמעותית להבנת מהות היום? – למהותו של ה"יום טוב" שהוא "מעין דלעתית לבוא", ש'מתחיל' כבר בעיצומו תשעה באב • **אור וחיות**

עומדים אנו בערב שבת קודש "נחמו" שחלה ביום חמישה עשר באב, "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב". אלו שני דברים המובילים אל כיוון אחד ברור: הירידה של תשעה באב, היא אך ורק "צורך עליה", כדי להגיע לגאולה האמיתית והשלמה, כפי שמבואר בהרחבה במאמר החסידות במדור 'אור וחיות'.

במדור 'שיעור בלקוטי שיחות' נעסוק בשיחה מיוחדת של הרבי, העוסקת בביאור דברי הרמב"ם, ומגלה בהם עומק נפלא, כיצד מביטה התורה ב'עין טובה' על כל אחד ואחת מישראל, ורואה בו "מבקש" תורה.

במדור 'התועדות עם הרבי' נפגוש את קריאתו של הרבי לעסוק ב'מבצע תפילין' - המצווה המיוחדת המופיעה בפרשתנו, אשר לה מעלה מיוחדת על שאר כל המצוות, ופעולתה היא אף "למעלה מן הזמן".

במדור 'שולחן שבת חסידי' נפגוש את קריאתו של הרבי לניצול ראוי של ימי ה"חופש" בהם אנו נמצאים עתה, ובקשר עם יום ההילולא שחל בשבוע הקרוב, של הגאון המקובל רבי לוי יצחק ז"ל, אביו של הרבי.

בתפילה כי נזכה לראות במימוש דברי הנביא, בנחמה הכפולה בבית המקדש השלישי, תיכף ומיד ממש.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

פרקי אבות - 11 • עת לדעת - 16 • לוח חב"ד - 17 •
שניים מקרא - 18 • זמנים ושיעורי השבוע - 31

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • ISSN 7474-0793 • גיליון 1612
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"ר מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ע

שיחת כ' מנחם אב תשכ"ח
(תורת מנחם כרך נג, עמוד 393)

התוועדות עם הרבי

גם יהודי שכבר הניח תפילין כמה פעמים, הרי כשמניחים עימו פעם נוספת מצילים אותו משלוש מאות עונשים!

גם למעלה מהזמן, כמו התורה - כוללת היא את כל הזמנים יחד. כך, שהנחת תפילין ביום אחד כוללת את הפעולה של הנחת תפילין במשך כל השנה - שלוש מאות ימים, ולכן פועלת הצלה משלוש מאות עונשים.

כלומר: בשאר המצוות - כאשר מקיים מצווה ביום מסוים, אזי ניצל מהעונש על העדר קיום המצווה ומקבל שכר על קיומה ביום זה; אבל במצוות תפילין - על ידי הנחתן ביום אחד, יש לו את העניין של הנחת תפילין - לפחות בנוגע ל"סור מרע", העדר העונש - של כל השנה כולה!

ובזה נכללים גם השבתות והימים טובים שביניהם. כי אף שפטורים בהם מתפילין, כיון שתמורת "אות" התפילין ישנו ה"אות" של שבת ויום טוב, הרי מובן, שכאשר ה"אות" של השבת הוא באופן שישנו ה"אות" של התפילין לפניו ולאחריו, אזי הוא באופן נעלה יותר שלא בערך.

מובן וגם פשוט, שביום שלמוחרת, אם הוא יום חול, יש עליו ציווי חדש להניח תפילין, ובוודאי לא נפטר חס ושלום מן המצווה על ידי הנחת תפילין של אתמול; אבל אם מאיזו סיבה שתהיה לא יניח תפילין למוחרת - אם בגלל היותו שבת ויום טוב, או בגלל ש"הגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" [הזמן בו "מצוות בטלות לעתיד לבוא"], וכיוצא בזה - הנה גם בהנחת תפילין של אתמול יש כבר פעולה של שלוש מאות הנחות תפילין, שכוללים את כל השנה כולה.

ועניין זה נותן תוספת כוח ותוספת עידוד חזק, בנוגע להתעסקות לפעול על יהודי להניח תפילין:

נוסף על המדובר כמה פעמים, שכאשר מניחים תפילין עם יהודי פעם אחת, אזי מוציאים אותו מהגדר של "קרקפתא דלא מנח תפילין" - הנה גם אם כבר אינו נמצא ב'גדר' זה, כיון שכבר הניח תפילין כמה פעמים, הרי על ידי הנחת תפילין פעם נוספת מצילים אותו משלוש מאות עונשים, ולמחר, מצילים אותו עוד פעם משלוש מאות עונשים - כנגד כל ימות השנה, יחד עם השבתות והימים טובים שבהם!

בספר מנורת המאור מביא מדברי ה'ספרי' מאמר תמוה: "כל המניח תפילין, ניצול משלוש מאות עונשים". ומבאר את דיוק המספר "שלוש מאות עונשים" דווקא, כיוון שימות השנה שבהם מניחים תפילין, מלבד שבתות וימים טובים, מספרם הוא (על פי רוב ועל דרך המיצוע) שלוש מאות.

ובהכרח לומר, שכוונת דברי ה'ספרי' היא - שעל ידי הנחת תפילין פעם אחת, ניצול משלוש מאות עונשים.

כי אם כוונתו היא שהנחת תפילין בכל יום פועלת הצלה מעונש בנוגע לאותו היום - אין זו הצלה משלוש מאות עונשים, אלא מעונש אחד... ואם המספר שלוש מאות הוא מצד שמצרפים יחד את כל ימי השנה - הרי במשך שתי שנים נעשית הצלה משש מאות עונשים, ולא רק משלוש מאות?! וכיוון שכן, בהכרח לומר, שעל ידי הנחת תפילין פעם אחת ניצול משלוש מאות עונשים.

הביאור בזה:

ידוע מאמר חז"ל במדרש תהלים - "אמרו ישראל לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, רוצים אנו ליגע בתורה יומם ולילה, אבל אין לנו פנאי! אמר להם הקב"ה: קיימו מצוות תפילין, ומעלה אני עליכם כאילו אתם יגיעים בתורה יומם ולילה". וכיוון שהקב"ה, שהוא ותורתו אמת, אומר שעל ידי מצוות תפילין "מעלה אני עליכם כאילו אתם יגיעים בתורה יומם ולילה", הרי ברור שמצד האמת, התפילין והתורה פועלים את אותה הפעולה.

וכיוון שהתורה היא למעלה מן הגבלות הזמן והמקום, שלכן יכולים ללמוד הלכות קורבן עולה אפילו בחוץ לארץ ובלילה (במקום ובזמן שאינם מתאימים להקרבת עולה), ובכל זאת נחשב הדבר ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה" - הרי מובן, שגם במצוות תפילין קיים עניין זה, שהיא למעלה מהגבלות הזמן והמקום.

לכן, למרות שחייב הנחת תפילין הוא בכל יום בפני עצמו, מכל מקום, כיוון שמצוות תפילין היא

חיים תקינים במקלט

ערב הכניסה לארץ ישראל, מצווה השם את בני ישראל להכין בארץ המובטחת מספר "ערי מקלט". אלו הם 'מרחבים מוגנים' אליהם גולים אנשים שהרגו נפש בשגגה, ושם הם זוכים להגנה על חייהם. הרוצח בשוגג יושב בעיר המקלט עד מותו של הכהן הגדול המכהן, ואז הוא רשאי לצאת מגבולות העיר. זהו עונש וגם כפרה על המעשה הנורא של הרג בשגגה.

בימינו איננו זוכים לקיים את המצווה. בעזרת השם בבוא הגאולה יוקמו מחדש ערי המקלט בארץ ישראל ויתווספו שלוש ערים נוספות. אך גם בינתיים, יש לנו הרבה מה ללמוד לחיי עבודת השם שלנו מאותה מצווה.

ובכן, בפרשת ואתחנן מסופר כיצד משה רבינו כבר מתחיל לבצע את המצווה הזו. משה אומנם לא נכנס לארץ ישראל, אך הוא כבר מייחד שלוש ערים בעבר הירדן המזרחי, בנחלתם של שבטי ראובן, גד ומנשה, כערי מקלט. היו אלו הערים בצר, רמות וגולן.

כך מספרת התורה¹:

אִזְּכָרִיל מֹשֶׁה שְׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַחָה שְׁמֹשׁ, לְנֶס שְׂמָה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצֶה אֶת רֵעֵהוּ בְּכָלִי דַעַת וְהוּא לֹא שָׂנֵא לוֹ מִתְמַלֵּל שְׁלֹשָׁם, וְנָס אֶל אַחַת מֵן הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחִי.

חשוב לשים לב לסיומת של הפסוק, המילה האחרונה והקצרה בת שלוש האותיות: "וחי". אנו יכולים לראות כאן שהגלות לעיר המקלט איננה רק עונש, אלא גם הצלה בעבור ההורג. "ונס אל אחת מן הערים האלה" - וחי". השהות בעיר המקלט מגינה על ההורג מפני נקמת דם אפשרית על ידי 'גואלי הדם', קרובי משפחתו של ההורג.

זה הפירוש ברמת הפשט. אך חז"ל² רואים במילה "וחי" משמעות עמוקה יותר. והיא: התורה מצווה לספק להורג בשוגג את כל צרכיו בעיר המקלט, כדי שאכן יוכל 'לחיות' בה חיים תקינים, ולא תת-חיים של אדם הנמלט על נפשו.

מה זה אומר בפועל? הגמרא מפרטת: "אין מושיבין אותן אלא במקום מים. ואם אין שם מים, מביאין להם מים. ואין מושיבין אותן אלא במקום שווקים. ואין מושיבין אותן אלא במקום אוכלוסין". יש לוודא שהערים הללו תהיינה מיושבות וראויות למחיה, שהתשתיות שם יעבדו כמו שצריך, שהאוכלוסייה שמתגוררת שם תהיה טובה, וכן יש להרחיק משם איומים של נקמת דם, עד שההורג בשגגה 'ירגיש בנוח' במקום גלותו.

ואז מוסיפה הגמרא ומפרטת דין נוסף:

תְּלִמִיד שֶׁנֶּלֶח - מְגָלִין רַבּוֹ עִמּוֹ. שְׁנֵאמַר: "וְחִי", עֶבֶד לִיה מִיָּדִי

1. דברים, ד, מא-מב.

2. מכות, י, א.

שיעור בלקוטי שיחור

מבקשי תורה

"תלמיד שגלה", מלמדים אותנו חז"ל, "מגלים את רבו עימו". מיהו אותו תלמיד, ומדוע הרב נאלץ לגלות יחד איתו?

התבוננות מעמיקה בהלכה הזו תלמד אותנו כיצד עלינו להסתכל על עצמנו ועל הקשר שלנו עם התורה.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק כט, שיחה שנייה לפרשת ואתחנן

רְתֹהוּ לִיה חֵיוָתָא [עֵשָׂה לֹו דְרַבְרִים שִׁיחִיו לֹו חַיִּים].

כאשר תלמיד ישיבה שעוסק בלימוד תורה הורג בשגגה וגולה לעיר מקלט, גם הרב שלו צריך לארוז את מיטלטליו ולעבור לגור לידו בעיר המקלט. זה חלק מ'חבילת החיים' שמגיעה לתלמיד. כמו שדואגים לו לתשתיות ולביטחון, דואגים גם שהרב שלו יהיה זמין עבורו ויוכל להמשיך ללמוד אותו.

במה חטא הרב?

ההלכה הזו די מפתיעה, ואפילו תמוהה:

אומנם חייבים לספק להורג נפש בשגגה את כל צרכיו בעיר מקלטו.

אך אין מובן: מדוע ייעשה הדבר על חשבון יהודי אחר, ובמיוחד "רבו" - לשלוח את רבו לגלות, כדי שילמד תורה עם תלמידו?!

עולה כאן תהייה מוסרית לא פשוטה. במה חטא הרב? הלא התלמיד הוא זה שעשה את המעשה הנורא. הוא זה שקרה לו האסון. ומי שנענש והחיים שלו משתנים בבת אחת זה לא רק התלמיד אלא גם הרב? איך הוא קשור בכלל לסיפור? למה משנים את מהלך חייו ומגלים אותו, בעקבות מעשה של מישהו אחר? מדוע זוהי האחריות שלו?

הגמרא אכן מבחינה בקושי הזה, ואומרת: **"מְכָאן - שְׁלֵא יִשְׁנָה אָדָם לְתַלְמִיד שְׂאִינוּ הֶגְוִין".** כאשר הרב מלמד תלמידים, הוא צריך לקחת בחשבון שיש כאן סיכון. לכן עליו לבדוק מראש שאין בקרב תלמידיו מישהו שעלול לנהוג ברשלנות וכתוצאה מכך גם הוא עצמו ייאלץ לגלות לעיר מקלט.

מפרשי הגמרא³ מחדדים את האמירה ומסבירים: הרב לא משלם על מעשה של מישהו אחר. הוא נושא באחריות על מעשהו שלו - על הבחירה שלו ללמד תורה "תלמיד לא הגון". רב שבחר לקבל אליו לישיבה תלמיד בעל עבר

3. שו"ת צפנת פענח, חלק א, סימן כא. כאן הבאנו את הדברים בצורה פשטנית כדי להקל על הלומדים, וכדאי לעיין במקור כדי להבין את הדברים בהקשרם הלמדני המלא והנכון.

א. וראה צפע"נ שהובא לקמן סעיף ג (ועיין יעקב שבעהרה 20).

פלילי או נטיות לפשע, הוא עצמו נושא באחריות כשמתרחשת התקלה הנוראה.

לדוגמה, אם מגיע לפתחו של ראש הישיבה בחור שבא מעולם הפשע או שהוא מזלזל בחיי אדם, או שבאופן כללי איננו ירא שמיים ולא מקפיד להיזהר מעבירות - אלו 'דגלים אדומים' שמגבירים את הסיכוי שהוא יהיה מעורב בהרג⁴. לכן כדאי לרב להימנע מללמד טיפוסים כאלה, כדי שלא ימצא את עצמו נענש יחד אתו.

אבל קשה מאד לקבל את ההסבר הזה, כאשר זוכרים שמדובר על הרג ברשלנות, שיכול לקרות לכל אחד:

דוחק הכי גדול לומר שכל המציאות של הורג נפש בשגגה היא רק באדם כזה שרשעתו גלויה, עד כדי כך שהיה רבו צריך להכיר בה!

זה נכון שטיפוסים מפוקפקים כנראה יהיו מעורבים בפשע בהסתברות גבוהה יותר. אבל אחרי הכול, הרג בשגגה או ברשלנות זה משהו שיכול לקרות לכל אחד. גם התלמיד ה"הגון" ביותר יכול להיות מעורב בתאונת דרכים וחלילה לקחת נפש.

אולי בזהירות גדולה יותר הטרגדיה הייתה נמנעת, אבל עדיין - לא מדובר על רצח בכוונה תחילה, ואפילו לא על אדם שנהג כשהוא שתוי והתנגש במישהו, אלא על שגגה מוחלטת. הוא בסך הכול מצא את עצמו במקום הלא נכון, בזמן הלא נכון.

כך התורה עצמה מתארת את המקרה⁵: **אֲשֶׁר יִכֶּה אֶת רֵעֵהוּ בְּכֵלֵי דָעַת, וְהוּא לֹא שֹׂנֵא לוֹ מִתְּמֹל שְׁלָשִׁים, וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רֵעֵהוּ בְּיָעַר לְחֹטֵב עֵצִים וַיִּדְחֶה יָדוֹ בַּגֶּרֶזַן לְכַרֵּת הָעֵץ וַיִּנְשֵׁל בַּפֶּרֶזַל מִן הָעֵץ וַיִּמָּצֵא אֶת רֵעֵהוּ וַיָּמָת, הוּא יָנוּס אֶל אַחַת הָעֵרִים הָאֵלֶּה וְחָיָה.**

העניין איננו כה פשוט, כי חז"ל מלמדים אותנו שגם הריגת נפש בשגגה היא לא פעולה אקראית שקרתה לגמרי 'בטעות'. מי שהוא צדיק בכל הנהגותיו, הקדוש ברוך הוא שומר עליו שלא יתגלגל לידו אירוע כזה חמור אפילו בשוגג. עצם העובדה שמן השמיים זימנו את אותו אדם להיות

4. ראה רש"י מכות, שם.

5. דברים, יט, ד-ה.

6. מכות, שם.

[המילה] "ומבקשיה" מוסיפה, שהוא איננו מסתפק בדברי התורה שהוא כבר למד אלא הוא "מבקשיה" - הוא מחפש תמיד עוד, להתעלות יותר בהשגת התורה, שכן להשגת התורה אין כל גבול.

ומאחר שהתורה מצווה "וחי", 'אין ברירה' וחייבים להגלות את רבו לגלות "דתהוי ליה חיותא".

הרמב"ם לא רק מצטט את ההלכה של "מגלים רבו עמו", אלא גם נותן לה פשר: זה לא עונש שמושת על הרב, אלא אך ורק 'הצלה' לתלמיד.

'רב צמוד' ללימוד תורה זה לא רק עוד אחד מהצרכים ומתנאי החיים. כמו שצריך לדאוג לו למים ולמגורים, כך צריך גם לאפשר לו גישה לספרי קודש ולשיעורי תורה. זה הרבה יותר מכך: מדובר בעניין של חיים או מוות.

אם נשלח את התלמיד, בחור או אברך שכל עיסוקו הוא "והגית בו יומם ולילה", לעיר המקלט בלי לתת לו להמשיך לשמוע את שיעוריו של רבו וללמוד אתו בחברותא - אנחנו גוזרים עליו גזר דין מוות, חלילה. כי עבור אותו תלמיד - לימוד התורה הוא החיים, ובלעדיו החיים אינם חיים. יום בלי לימוד תורה זה לא כמו יום בלי קפה או לילה על מיטת קרשים. מדובר בצורכי הקיום החיוניים ביותר, כמו לחם ומים. ולכן, גלות לעיר מקלט בלי הרב זה ההפך המוחלט מ"וחי", מהצלת החיים וההגנה עליהם שהתורה מספקת לאותו הורג נפש.

אם נבחין היטב בלשונו של הרמב"ם, נראה שהוא מחדד עוד יותר מדוע מדובר על צורך קריטי. הרמב"ם כותב ש"חיי בעלי חוכמה ומבקשיה בלא תלמוד תורה - כמיתה חשובין!". למה הוא מתכוון במילה "ומבקשיה"? מה הוא רוצה להדגיש? שלא מדובר כאן רק בתלמיד חכם גאון בתורה, אלא באחד כזה שלא מפסיק לרצות ללמוד עוד. שכל מה שהוא למד עד היום, במשך עשר או עשרים שנה, לא מספק אותו ולא מרווה את צימאונו והוא רק רוצה עוד. תלמיד "מבקש" כזה באמת לא יכול לחיות בלי להמשיך ללמוד עם הרב שלו תורה.

ב. ומתורץ עפ"ז למה מדגיש הרמב"ם השלילה ("כמיתה חשובין") ולא הסתפק בהחיוב (משא"כ לפי המעשה רוקח דלעיל הערה 5).

ג. להעיר מתוד"ה מאי שנא (גיטין יב, א) ד"לא משמע... דמשום וחי תיהוי העדפה דידי". וראה קונצ' מנחה (להמנ"ח) מצוה תי שמחלק בין רב או תלמיד "דהתורה היא עיקר חיותו", למלך ומשרתיו כו'. ע"ש.

מעורב בהרג של אדם אחר, זה כבר מלמד שיש לו מה לתקן.

בחסידות⁷ מרחיבים בכך עוד ומסבירים מהו באמת חטא בשוגג. אנחנו נוטים לתפוס זאת כטעות, מעשה שאיננו אחראים לו בגלל חולשות אנושיות מובנות כמו שכחה, חוסר ידע או טעות בשיקול דעת. אבל האמת היא שכאשר יהודי עובר כל עבירה שהיא בשוגג, זה מראה איפה הוא נמצא. זה נובע מפגם רוחני עמוק בנפש, שגורם לאדם לעבור על רצון השם בלי הכרה ומודעות לכך. אילו נפשו הייתה שלמה, הוא לא היה מסוגל להתבלבל או לא לשים לב לכך שהוא עובר במעשהו על רצון השם.

אבל אחרי הכול, אלו חשבונות שמיים. זה בשום אופן לא הופך את אותו הורג בשגגה לפושע. לא כל אדם שמעורב בתאונות דרכים קטלנית, חלילה, הוא איש רע או אדם שהתנהג בצורה פושעת.

אם כך, התהייה נותרה בעינה: איזה מקום יש להעניש את הרב על כך שלימד תלמיד כזה, שלאחר תקופה נקלע למעורבות בהרג אדם?

"חיי בעלי חוכמה ומבקשיה"

את התשובה לשאלה הזו נמצא כשנגלה את הדרך שבה הרמב"ם מפרש את הדברים. נתחיל ונקרא את ההלכה בלשון הרמב"ם⁸:

תלמיד שגלה לעיר מקלט, מגלין רבו עימו.
שנאמר: "וחי", עשה לו כדי שיחיה. וחיי בעלי חוכמה ומבקשיה בלא תלמוד תורה - כמיתה חשובין!

הרמב"ם מוסיף כאן משפט שמשנה את ההסתכלות שלנו על כל הנושא. נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

לימוד תורה אצל התלמיד אינו רק כמו שאר צרכיו החשובים ביותר - שמאחר שקודם לכן הוא עסק בתורה וזה היה "עסקו", על כן צריך לתת לו את ההזדמנות ולאפשר לו להמשיך בלימוד התורה.

אלא יתרה מכך, זוהי שאלה של חיים או הפך החיים, "כמיתה חשובין"!

7. ראה לקוטי שיחות, כרך ג, עמוד 942.

8. הלכות רוצח ושמירת נפש, פרק ז, הלכה א.

איזה תלמיד זה?

אך גם בפירוש הזה יש קושי לא מבוטל:

לפי ביאור הרמב"ם יש להסיק לכאורה, שהדין של "תלמיד שגלה מגלין רבו עמו" נאמר דווקא בתלמיד כזה העומד בדרגה שכל חייו הם לימוד התורה, עד ש"בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין".

אך ההלכה הינה הרי סתם "תלמיד שגלה". הגמרא איננה מחלקת ומדקדקת באיזה תלמיד מדובר.

ואדרבה: בהמשך לדין של "תלמיד שגלה מגלין רבו עמו", נאמר בגמרא "מכאן שלא ישנה אדם לתלמיד שאינו הגון" - "שלא" ביאורו עונותיו לידי הריגה בשוגג ויגלה... שאינו מצוי אלא ברשעים".

נמצא, שמקרה זה של "תלמיד שגלה" מדבר בכלל בעיקר אודות "תלמיד שאינו הגון".

איך 'מכניסים' אם כן, תלמיד כזה לסוג התלמידים של "בעלי חוכמה ומבקשה", ועד לאמירה שחיי "בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין"?

הרמב"ם נותן טעם ונימוק טוב להלכה של "מגלים רבו עמו", אבל מצד שני, ההגדרה הזו היא צרה יותר והולמת רק מספר מצומצם מאד של מקרים. לא כל תלמיד הוא כזה שחיי תלויים בלימוד התורה יומם ולילה, והוא לא חדל להיות "מבקש" שרק רוצה ללמוד עוד ועוד.

אם נהיה כנים, נודה שתלמיד כזה איננו שכיח אפילו בקרב לומדי התורה. גם אנשים שיש להם שיעור תורה 'חוק בל יעבור', גם כאלו שמקדישים בכל יום זמן משמעותי ללימוד התורה - לרוב הם לא "מבקשים" במובן המלא של המילה, עד כדי כך שלא יהיו להם חיים בלי לימוד התורה. תלמידים כאלו הם נדירים ביותר.

כעת נזכור: הרי במקור בגמרא, ההלכה הזו איננה מותנית בהיותו של התלמיד צדיק ו"מבקש". גם אם הוא 'סתם' תלמיד מן השורה, או אפילו מהספסלים האחוריים של בית המדרש,

למעשה, זהו כיוון הפוך במאה ושמונים מעלות מהדרך בה ראינו את הדברים עד עכשיו. עד כה, חיפשנו את האחריות של הרב לתקלה ולחטא. ניסינו להסביר מדוע גם לו יש חלק בפשע, במובן מסוים, ולכן יש צדק בכך שגם הוא יגלה עם תלמידו שפשע. כעת אנחנו הולכים הפוך בדיוק: הרב לא אחראי ולא אשם, אבל בכל זאת הוא גולה יחד עם תלמידו לעיר המקלט. לא בגלל שיש בעיה, אלא דווקא משום שהתלמיד קשור כל כך אליו ואל התורה, עד שבלי זה חייו לא יהיו חיים!

סודו של האבנט

הרבנית פריידא, בתו של אדמו"ר הזקן, הייתה אישה מיוחדת שעסקה רבות בלימוד תורת הקבלה והחסידות. אביה חיבב אותה מאד בשל כך. הוא ידע כי יש לה הבנה עמוקה ביותר בסתרי תורה, ולכן לעיתים קרובות היה לומד איתה באופן אישי בתורת הסוד, והיה מגלה לה רזים נפלאים שלא היה מגלה לאיש, גם לא לבניו.

פעם חלתה פריידא. אחיה, רבי דוב בער - מי שלימים יהיה ממלא מקום אביו - שיער שאביהם יבוא לבקר אותה, ובהזדמנות זו גם ידבר איתה בדברי תורה. משכך, סיכם עם אחותו שהוא יתגנב לחדר לפני ביקורו של אבא ויתחבא בתוך ארון הבגדים, ומשם יאזין לסודות התורה אותם יגלה אבא.

ואכן, באותה הזדמנות ביאר אדמו"ר הזקן לביתו הרבנית פריידא את משמעותם הפנימית של שמונת בגדי הכוהן הגדול, כשהוא מפרט את מהותו הפנימית של כל בגד על פי פנימיות התורה. אך משום מה, רק על האבנט פסח הרבי. עליו הוא לא דיבר.

רבי דוב בער שם לב לכך, ולא היה מסוגל להתאפק. הוא השתוקק כל כך להשלים את הביאור ולשמוע מפי אבא גם את סודו של האבנט, אז הוא תפס חגורה שמצא בתוך ארון הבגדים שבו הסתתר, וזרק אותה אל תוך החדר. הוא ביקש לרמוז לאחותו לבקש מאבא שיבאר גם את עניין האבנט.

הרבנית פריידא הבינה את הסימן, ואכן ביקשה זאת מאביה. אך הרבי נענה והגיב: "זוהי בוודאי שאלתו של דוב בער...", ומיד ציווה על בנו לצאת ממקום מחבואו.

ד. רש"י מכות שם. ועד"ז בנמוק"י שם.
ה. ראה לקמן סעיף ג ובהערה 23.

רק בדרך, שהוא עדיין מ"מבקשיה". אפילו תלמיד כזה שנמצא רק בתחילת הדרך, הרמב"ם קורא לו ואומר: "אם אתה רוצה להיות תלמיד חכם, התורה כבר רואה אותך כתלמיד חכם מושלם". גם מי שירק' "מבקש" את התורה, כבר דומה ל"בעלי החוכמה" שכבר השיגו אותה.

הרעיון הנפלא הזה - שמצד אחד מעלה את הרף ואת הרמה ומחפש את התלמידים ההגונים שהתורה היא חייהם, אך מצד שני מכליל גם את מי שרק "מבקש" להיות כזה - הוא זה שעומד מאחורי הלכת "תלמיד שגלה":

מאחר שהתורה מבטיחה "יגעת ומצאת - תאמין", ברור הדבר שסוף סוף הוא אכן ייעשה "בעל חוכמה". נמצא ש"בכוח" הינו כבר עתה "בעל חוכמה", שחייו "בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין".

ועל פי זה מיושב מה שדין זה נאמר בשייכות לכל תלמיד, גם תלמיד שאינו הגון.

שכן מזה עצמו שהרב קיבל אותו להיות תלמידו, מוכח שהרב הכיר, ועל כל פנים הרגיש, בתלמיד זה שהינו בגדר של "מבקשיה", שהוא לכל הפחות מחפש להיות "בעל חוכמה", שכן בלא זאת לא היה הרב מקבל אותו בתור תלמיד.

ולכן הדין הוא ש"מגלין רבו עמו", כדי להביא לידי גילוי אצל התלמיד את עניין זה מן הכוח אל הפועל, שייעשה "בעל חוכמה" בפועל, על ידי הפיכת התלמיד שאינו הגון לתלמיד הגון, עד שיהיה "בעל חוכמה".

כאשר "תלמיד שאינו הגון" נכנס לבית המדרש, חכמי הגמרא מבינים מיד עם מי יש להם עסק, ולמרות זאת הם פוסקים ש"מגלין רבו עימו". זאת משום שהם מסתכלים פנימה, אל תוך ליבו של

רבו ייאלץ לגלות עמו אם הוא יהרוג נפש בשגגה. יותר מזה: כפי שכבר ראינו קודם - מהגמרא משתמע בבירור שיש בעייתיות בתלמיד הגולה, שסביר להניח שמראש היה "לא הגון", ואף "רשע". איך זה מסתדר עם ההגדרה של הרמב"ם, שהתלמיד הוא מ"בעלי החוכמה ומבקשיה", שבלי התורה חייו אינם חיים!?

לא להפסיק לרצות

כדי להסביר את ההלכה לאשורה, הרבי מלמד אותנו 'לקרוא מחדש' את דברי הרמב"ם, ובעיקר לבחון אחרת את אותה מילה שכבר התייחסנו אליה: "ומבקשיה".

הבה ונקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

נראה לומר שכוונת הרמב"ם בהוסיפו "ומבקשיה" היא לא להוסיף תנאי שני בדרגת התלמיד. אלא האות ו' של "ומבקשיה" היא במקום המילה "או". וכביכול כתב הרמב"ם "בעלי חוכמה או מבקשיה".

כלומר, הרמב"ם מדבר אודות שני סוגים: (א) אלו שהם כבר בדרגת "בעלי חוכמה". (ב) ו(לפחות) מבקשיה - אלו שעדיין לא נעשו "בעלי חוכמה", אך הם מחפשים להיעשות "בעלי חוכמה".

הרבי מלמד אותנו איך לקרוא נכון את דברי הרמב"ם.

מה שחשבנו קודם זה שהרמב"ם מציב תנאים ועושה 'סלקציה' בין התלמידים, כשהוא מעניק את הזכות ללמוד תורה מפי רב גם בעיר המקלט רק לתלמידי חכמים מופלגים - רק מי שהוא גם "בעל החוכמה" וגם "מבקש" אותה עד כדי כך שהוא רק רוצה עוד ועוד ללא הפסק.

אך כעת אנו מבינים שבדיוק להפך. זו לא פריבילגיה ששמורה רק למי שהוא גם "בעל החוכמה" וגם "מבקש". אדרבה, זה ניתן גם למי שהוא כבר "בעל החוכמה", אבל גם למי שנמצא

ח. מגילה ו, ריש ע"ב.

ט. כפסק הרמב"ם (הל' ת"ת שם. וכן בהל' ת"ת לאדה"ו פ"ד סי"ז) ד"מחזירין אותו למוטב (תחלה) . . . ובודקין אותו (ורק) אח"כ מכניסין אותו לביהמ"ד ומלמדין אותו.

וגם אם "א"א בע"א" שאו "צריך להכניס א"ע לבית הספק" (כ"ל הערה 25) - ה"ז רק כשהתלמיד "דוחק ליכנס ללמוד" (אדה"ו בהל' ת"ת שם), ובודאי מכיר הרב שהוא בגדר ד"מבקשיה".

י. ראה גם דברי ירמ' על הרמב"ם הל' ת"ת שם.

ו. כמו שמצינו בכמה מקומות (גם בפוסקים) - ראה יד מלאכי כללי הפוסקים אות לא. דרכי שלום כללי הפוסקים (נדפס בשד"ח הוצאת קה"ת כרך י"ד) אות קעה. וש"נ.

ז. ראה עד"ו לקו"ש שנשמן בהערה 20. ושם, שב' הלשונות הם כנגד ב' הדינים שברמב"ם שם: (א) תלמיד שגלה כו' (מבקש). (ב) הרב שגלה כו' (בעלי חוכמה). עיי"ש.

התלמיד.

הבחור הזה אולי לא לבוש עדיין כמו בן תורה מובהק, כנראה שהראש שלו לא מלא רק בתורה, יתכן מאד שהבלי העולם הגדול עדיין קורצים לו, וקיים חשש שהתלמיד החדש לא יצליח לשרוד בישיבה. אבל חכמי הגמרא יודעים לפזר את כל העשן הזה, ולראות דרכו נשמה יהודית שהחליטה להיכנס להיכל בית המדרש, להוריד שם את ה'קיסבג', לגשת אל הרב ולבקש ממנו ללמוד תורה. ועצם התנועה הזו כבר עושה אותו ראוי לכך שהרב יגלה עימו. היא כבר ניצוץ ראשון במדורה של אש האהבה לתורה, עד כדי כך שבלי התורה לא יהיו לו חיים.

גם יהודי שהתורה איננה חלק בלתי נפרד מחייו - אם הוא רק שואף ורוצה, ומוכן לעבוד לשם כך ברצינות, התורה כבר רואה אותו שם, ביעד. נכון שכעת הוא רק קובע עיתים לתורה פעם ביום, ואולי בשבת הוא לומד קצת יותר חסידות, ותו לא - אבל בתוך ליבו פנימה יש לו רצון ותשוקה אמיתיים להתמסר לתורה, לסיים מסכתות, לשלוט בהלכות שבת, להיות בקי בספרי המאמרים ולדעת את נ"ג פרקי התניא על בוריים.

ואם יש לו תשוקה כזו, והוא גם מוכן לעשות צעדים ראשונים כדי להגשים אותה, חז"ל רואים אותו כבר כאחד מ"בעלי החוכמה ומבקשיה", כיהודי שלא מסוגל לחיות בלי תורה, עד כדי כך שראוי לצרף אליו גם את רבו כדי שיאפשר לו להגשים את החלום הזה ולהפוך לבן תורה עלמלא!

יש בזה משהו מעודד מאד עבור כל אחד מאיתנו. לפחות חלקנו רחוקים מלהיות תלמידי חכמים ברמה כזו שהתורה היא עבורנו כמו חמצן ואוויר לנשימה, שבלעדיה אין לנו חיים. אבל אנחנו כולנו ממש לא רחוקים מלשאוף לשם, מלרצות להיות כאלו. הרמב"ם מלמד אותנו שאם יש תלמיד **שרוצה** להיות כזה, שמעוניין להתחבר בחיבור אמיתי עם התורה, גם אם עדיין קשה לו והוא טרם הגיע לדרגה הזו של "כי הם חיינו" - הוא כבר נחשב כמו תלמיד הגון שאין לו בעולמו אלא תורה.

הדרך לתורה

המדרש⁹ מספר את הדרך המופלאה שעשה

9. אבות דרבי נתן, פרק ו.

התנא רבי אליעזר בן הורקנוס ללימוד התורה.

בן עשרים ושתיים שנה היה, ולא למד תורה. אביו היה עשיר גדול, והיו לו חורשים הרבה, ואליעזר החורש הטוב שבכולם.

פעם אחת, כשהיה יושב וחורש עם אחיו, התחיל אליעזר לבכות. אמר לו אביו: "מפני מה אתה בוכה?". אמר לו: "שאני מבקש ללמוד תורה". אמר לו: "והלא בן עשרים ושתיים שנה אתה! ואתה מבקש ללמוד תורה?! לך כבר אין סיכוי. כדאי שתיתקח לך אישה ותוליד לך בנים, והם יהיו תלמידי חכמים".

התשוקה ללמוד תורה המשיכה לבעור בליבו, ויום אחד עזב אליעזר את אחוזת אביו והלך לו אצל רבן יוחנן בן זכאי בירושלים.

בא וישב לו לפני רבן יוחנן בן זכאי והיה בוכה. אמר לו: "מפני מה אתה בוכה?". אמר לו: "רצוני ללמוד תורה". אמר לו: "לא למדת מימך?". אמר לו: "לאו".

התחיל מלמדו קריאת שמע ותפילה וברכת המזון ושתי הלכות בכל יום, ובשבת היה חוזר עליהן ולומדן.

עשה שמונה ימים ולא טעם כלום, עד שעלה ריח פיו לפני רבן יוחנן בן זכאי. אמר לו רבן יוחנן בן זכאי: "אליעזר בני, האם אכלת היום?". שתק. שוב אמר לו - ושתק. אמר לו: "חייך, היום אתה אצלי". אמר לו: "כבר אכלתי באכסנייה שלי".

אמר רבן יוחנן לתלמידיו: "אנא בדקו את הדבר". היו התלמידים מחזירים בכל שוקי ירושלים ושואלים בפונדקים: "יש כאן אורח תלמיד חכם? יש כאן אורח תלמיד חכם?".

עד שבאו לאישה אחת, ואמרה להם: "כן". אמרו לה: "יש לו כאן כלים?", אמרה להם: "יש לו שק אחד, שהוא מכניס ראשו לתוכו ומוצץ כנבל יין". אמרו לה: "הראי לנו אותו". הביאה את השק לפניהם, פתחו אותו ומצאו שהוא מלא עפר.

אמרו לה: "האם אליעזר אכל אצלכם היום?", אמרה: "לאו. אמרנו, אולי אצל רבי היה סועד - והרי שמונה ימים שלא טעם כלום".

הלכו ואמרו לרבן יוחנן בן זכאי. כששמע רבן יוחנן בן זכאי אמר: "אוי לך, אליעזר, שהיית מושלך מבינותינו! אבל אומר לך: כשם שעלה

ריח פיך לפניי, כך תצא תורה מפִּיךְ מסוף העולם ועד סופו^י.

סופו של הסיפור ידוע. רבי אליעזר המשיך לשקוד על לימודו, עד שהפך לאחד מגדולי תלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי, ולימים היו מורם ורבים של תנאים רבים, בהם התנא המפורסם רבי עקיבא.

עמו אנכי בצרה

ידועים דברי הגמרא, כי הקדוש ברוך הוא מקיים בעצמו את המצוות שבהן הוא מצווה אותנו. במובן רחב יותר, משמעות הדברים היא שההנהגה מלמעלה היא באותה צורה ובאותן דרכים שהשם מגלה לנו בתורה.

גם בהלכה הזו של "תלמיד שגלה - מגלים רבו עמו", יש רמז שמראה לנו על ההנהגה האלוהית איתנו. אנחנו בני ישראל הננו כמו "תלמידיו" של "רבינו", הקדוש ברוך הוא, אבינו שבשמים. וההלכה הזו מלמדת אותנו דבר עמוק, מעורר ומרגש ביותר על הקשר שלנו עם השם בעת הגלות.

דברי הרבי מלאי רגש ועוצמה. הרבי, מנהיג ישראל, מוצא בהלכה הזו עידוד גדול ולימוד זכות על כלל עם ישראל הנמצאים בגלות, ומבקש ואף 'דורש' מהקדוש ברוך הוא לתת לנו "חיים" גם בגלות, חיים אמיתיים של קדושה וגילוי אלוהות, כפי שמחויב הרב כלפי התלמיד.

נקרא את הדברים במילים הקדושות ויוצאות הדופן של הרבי, המדברות בעד עצמן:

כשם שהדברים אמורים בנוגע לכל יחיד, על דרך זה ובמכל שכן וכו' וכו', כן הוא בנוגע לכלל ישראל.

כאשר בני ישראל נמצאים בגלות, ובפרט בגלות זה האחרון, ובפרטי פרטיות בחושך הכפול והמכופל של עקבתא דמשיחא - ניתן ליפול בייאוש, חס ושלום, "מאין יבוא עזריא".

אומרת התורה הלכה ברורה: "תלמיד שגלה - מגלין רבו עימו!"

ומאחר ש"מגיד דבריו ליעקב, חוקי

ומשפטיו לישראל^י", "מה שהוא עושה אומר לישראל לעשות^י" - הרי במילא מובן, שהקדוש ברוך הוא ("רבו") נמצא, כביכול, בגלות יחד עם בני ישראל ("תלמידו").

וכמאמר חז"ל^י: "בכל מקום שגלו ישראל, שכינה עמה^י", ו"קודשא בריך הוא^י אשתכח ביניהם בגלותא [הקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם בגלות]... וקרי^י ואמר^י [הוא אומר את הפסוק] שובו בנים [שובכם] ארפא משובתיכם" - הוא פועל שנהיה "תלמידים מהוגנים", ועל ידי זה יוצאים מהגלות.

יתרה מזו: חז"ל מדייקים ואומרים "מגלין רבו עמו", ולא "מביאין רבו עמו" וכיוצא בזה. והכוונה בזה, שגם אצל הרב מדובר במצב של גלות.

לא רק שהרב צריך להיות באותה העיר עם תלמידו, אך שם גופא הינו כבן חורין.

במצב כזה לא יוכל הרב להשפיע בשלמות על התלמיד באופן של "עבד ליה מידי דתהווי ליה חיותא". שכן קיים ביניהם מרחק עצום והפסק. התלמיד נמצא בגלות, והרב בחירות. ובמילא, כיצד אפשרי הדבר שהרב יוכל להיות מונח בשלמות במצבו של התלמיד לעשות ממנו "בעל חוכמה"?

אלא מוכרח להיות "מגלין רבו עמו": על הרב להימצא באותו המצב של גלות שנמצא בו התלמיד.

ועל דרך זה כביכול בנוגע לקדוש ברוך הוא ועם ישראל. כאשר יהודים נמצאים בגלות, הנה נוסף על כך ש"שכינה עמה^י", הרי "שכינתא בגלותא"^י, השכינה נמצאת בגלות. וכמו שנאמר^י "בכל צרתם לו צר" - זוהי צרה שלו, כביכול. "השכינה^י

יב. שם קמז, יט.

יג. שמו"ר פ"ל, ט.

יד. מגילה כט, א. ספרי ס"פ מסעי (עה"פ לה, לד) ולא תטמא - סיום פ' ערי מקלט. ועוד.

טו. זח"ג ד, ב.

טז. ובודאי "קרי" דהקב"ה - פועל ועושה.

יז. ירמ' ג, כב.

יא. תהלים קכא, א.

עֲקִבְיָא בֶן מִהֲלֵאֵל אָמַר: הִסְתַּכַּל בְּשִׁלּוּשׁ דְּבָרִים, וְאִין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבִירָה. דַּע מֵאֵין בָּאתָ, וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ, וּלְפָנֶי מִי אַתָּה עֹתִיד לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן. מֵאֵין בָּאתָ: מְטִיפָה סְרוּחָה. וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ: לְמָקוֹם עֹפֵר רִמָּה וְתוֹלְעָה. וּלְפָנֶי מִי אַתָּה עֹתִיד לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן: לְפָנֶי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. (משנה א)

לא לשכוח את השלישי

נשאלת השאלה: למה חשוב למשנה לציין במפורש שישנם "שלושה דברים" שבהם צריך להתבונן? ובמיוחד שכל אחד יכול לספור בעצמו בצורה פשוטה ולראות שמדובר בשלושה דברים! אלא שדברי המשנה "הסתכל בשלושה דברים" מדברים לא רק על שלושת הדברים המפורשים במשנה, שאותם כל אחד יכול לספור לבד. האמירה הזו רומזת להוראה כללית בפני עצמה: "הסתכל בשלושה דברים" - כלומר, שאדם צריך להתבונן בעצם הרעיון שישנם "שלושה דברים", ובעזרת זה יינצל מעבירה.

מה ההסבר בזה?

אדם יכול לחשוב שצריכים להיות אצלו רק **שני** עניינים: הוא עצמו, והקדוש ברוך הוא שאותו הוא עובד. ועל כך מבהירה המשנה ואומרת: "הסתכל בשלושה דברים". אדם צריך להתבונן ולראות שישנם שלושה גורמים, כי ישנה גם מציאות **העולם** שנברא על ידי הקדוש ברוך הוא, שהוא האמצעי שעל ידו יהודי עובד את ה'.

כפי שמוסבר בהרחבה בחסידות, שתכלית בריאת העולם וירידת הנשמה למטה לחיות בגוף גשמי בעולם הזה, היא להגשים את רצונו של הקדוש ברוך הוא שתהיה לו "דירה בתחתונים". וזאת על ידי שיהודי בעבודתו יתקן ויזכך את גופו ונפשו ובהמית, ואת גשמיות וחומריות העולם. והדגש בעבודה זו הוא על קיום התורה ומצוות בדברים הגשמיים דווקא, שבכך עושים את הגשמיות והעולם לכלים רוחניים לאלוקות.

וזו המשמעות העמוקה של הוראת המשנה "הסתכל בשלושה דברים": עד כמה שלא תהיה גדולה ועצומה מעלת הנשמה של יהודי, מעצם היותה "חלק אלו-ה ממעל ממש", יש לזכור שהתכלית המרכזית שלשמה הוא נשלח לעולם הזה היא לעשות לקדוש ברוך הוא "דירה בתחתונים" ולעבוד עם העולם הגשמי עד שיעשה אותו עצמו למקום ראוי להתגלות אלוקות.

ועל כך מוסיפה המשנה ואומרת: "ואין אתה בא לידי עבירה". כלומר, למרות שנדמה לך שעל ידי העיסוק בחומריות ובגשמיות אתה יורד מדרגתך הרוחנית, האמת היא שדווקא על ידי העבודה הזו אתה מתעלה עד כדי כך שאתה נמנע אפילו **מעצם האפשרות** לעבור עבירה, כמילות המשנה: "אין אתה בא [אפילו] לידי עבירה".

(התוועדות, תנש"א, כרך ג, עמוד 177)

עמדת התהילים היומי מהודרת לבית הכנסת!

לאור הביקוש, ניתן להשיג שוב את עמדת התהילים והפעם בשני גדלים ובעיצוב משודרג

רכישת העמדה במחיר עלות פנו לבית חב"ד
או כנסו לאתר chabadisrael.co.il/theilim

התוועדות משפחתית
לשולחן שבת

שולחן שבת חסידי

"חופש" אמיתי

הסיפורים על רבי לוי יצחק שניאורסון, אביו של הרבי, שמלמדים אותנו כיצד לנהוג; המושג "חופש" שלא קיים בתורה ומצוות; וכיצד נראה "חופש יהודי" אמיתי?

"תבלין ושבת שמו"

באצבע צרדה ואמר בניגון: "יש לנו תבלין ושבת שמו..."

עוד סיפרה הרבנית, שפעם הלכה משך זמן רב כדי להביא מים ממקום מרוחק. כאשר הגיעה עם המים, חשבה לעצמה: "אה, סוף סוף יהיה משהו לשתות". אך לפתע שמעה את רבי לוי יצחק אומר: "אה, סוף סוף יהיו מים לנטילת ידיים בבוקר..."

סיפורים אלו היו שגורים על לשונו של המשפיע החוזר הרב יואל כהן. באמרו, שמהם ניתן ללמוד לפחות מעט ממעלתו של רבי לוי יצחק, כיצד העניינים הרוחניים היו כל חייו ממש.

בשבוע הקרוב, ביום כ' מנחם-אב, יחול יום ההילולא של הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסון ז"ל, אביו של הרבי.

זוגתו, הרבנית חנה ע"ה, סיפרה:

כאשר שהתה יחד עם רבי לוי יצחק במקום גלותו, אליו הוגלה על ידי הממשל הקומוניסטי עקב עבודתו בהחזקת היהדות - אירע פעם ששרר רעב כבד, וממש לא היה להם מה לאכול.

כאשר הגיע יום השבת קודש, היא הייתה ממורמרת מאוד מהמצב הקשה, מכך שאפילו בשבת אין להם מה לאכול. אך רבי לוי יצחק 'הכה

חופש מן החיים?!

מדובר בעניינים שהם לא 'החיים עצמם'. מן העבודה או הלימודים אפשר לקחת הפסקה; אך מן החיים, מן הדברים הנחוצים עבור קיום הגוף באופן תדיר, אי אפשר לקחת הפסקה.

אצל יהודי, התורה והמצוות הם החיים עצמם, כי הם חיינו ואורך ימינו, כך שלא שייך לקחת הפסקה מן חיי התורה והמצוות. גם המושג 'שינוי אינו קיים בלקסיקון ביחס לתורה. התורה היא נצחית, ואין בה מקום לשינויים.

נמצאים אנו עתה בימי ה"חופש", כפי שנקראים בלשון העולם. אלו ימים של הפסקה ושינוי משגרת החיים, בהם ניתן לנוח ולהרפות מעט מן העיסוקים במהלך השנה.

כדי שאווירת השינוי לא תפגע בחיינו הרוחניים, ותביא לרפיון וחלישות בסדרי לימוד התורה או בהידור בקיום המצוות, חלילה, עלינו לזכור ש"חופש" הוא מושג שאינו קיים ביחס לחיי התורה והמצוות.

"חופש" והפסקה הינם ברי ביצוע רק כאשר

ה'חופש האמיתי

במהלך כל השנה, העובדה שהתורה היא "חיינו ואורך ימינו" הינה 'מכוסה' ומוסתרת. במקום לראות כיצד התורה היא "חיינו", רואה הילד במוסד הלימודים כי חלק ניכר מן יום הלימודים מוקדש ללימודים כלליים (כפי המצב בפועל לצערנו, בהתאם למנהג העולם). ולפעמים אף למרבה הצער מוסד החינוך 'מגדיל לעשות',

חז"ל מלמדים אותנו כי כל דבר שקיים בעולם, יש לו 'שורש' ומקור בתורה שממנו הוא בא, כי הקב"ה "אסתכל באורייתא וברא עלמא" [= הסתכל בתורה וברא את העולם]. כך שהמושג "חופש" שישנו בעולם, קיים בהכרח גם בתורה, אך במובן שונה ואפילו הפוך:

ומעניק ללימוד מקצועות החול יחס רציני ומכבד יותר מאשר היחס ללימוד התורה.

בדומה לכך גם אצל המבוגרים: העובדה שהתורה היא "חינוך", 'מכוסה' ומוסתרת בתוך טרדות החיים. העיסוק בהבאת הפרנסה תופס חלק נכבד מן שגרת החיים, ועלול 'לכסות' ולטשטש את האמת, שהתורה היא באמת כל

החיים.

ימי ה"חופש" ממוסד הלימודים ומטרדות העבודה, הם הזדמנות מצוינת לקחת "חופש" ופסק זמן מכל מה שמבלבל ומפריע. הזדמנות לעסוק במה שבאמת חשוב, ולתת לחיי התורה והמצוות ולחינוך הילדים את המקום הראוי להם, "כי הם חיינו".

"בשביל מה הינך חי?"

הרבי מהר"ש המחיש פעם לבניו, הרבי הרש"ב ואחיו הרז"א, בעת שהיו קטנים, את מעלתו של יהודי על פני הגוי:

הרבי מהר"ש קרא ל'בן-ציון המשרת', שהיה יהודי פשוט, ושאל אותו: "בן-ציון, אכלת היום?", וענה המשרת: "כן". ושאל אותו הרבי מהר"ש: "אכלת היטב?", וענה: "מה פירוש טוב, הנני שבע, ברוך השם". והוסיף הרבי לשאול: "ובשביל מה אכלת?", וענה בן-ציון: "כדי לחיות". "ובשביל מה הינך חי?", שאלו הרבי. וענה בן-ציון: "כדי שאוכל להיות יהודי ולעשות רצון ה'", ונאנח המשרת באומרו זאת.

לעומת זאת, כאשר קרא למשרת הגוי, להבדיל,

ושאל אותו "בשביל מה הינך חי?", ענה: "כדי לשתות קצת 'משקה' ולאכול...".

כאשר ימי החופש ניצבים לקראתנו, עלינו לזכור כי ה"חופש" היהודי הינו שונה. ומשמייס נותנים לנו את הבחירה באיזה סוג של "חופש" לבחור.

המקובל בעולם הוא, שמטרת החופש היא כדי לצבור כוח ולהגיע לתקופת העבודה הבאה בכוחות רעננים, "לחיות כדי לעבוד"...; אך אצל יהודי זה שונה. ה"חופש" היהודי הוא לשם עבודת השם, עבור ניצול הזמן לעיסוק ראוי בחיי התורה והמצוות, וצבירת כוח כדי לעבוד את השם מתוך בריאות הגוף וכוחות רעננים.

בלי להתפעל!

במספר הזדמנויות סיפר הרבי את הסיפור הבא אודות אביו, רבי לוי יצחק:

ה"רבנות" הראשונה שכיהן בה רבי לוי יצחק הייתה בעיר יקטרינוסלאוו, שהיתה אחת הערים הגדולות בכל המחוז. המינוי לתפקיד זה היה כרוך בהתנגדות גדולה, מצד גורמים שונים.

באחד מן הימים, הגיע פקיד השלטונות אל רבי לוי יצחק, ומסר לו פקודה שהתקבלה מעיר הבירה, פטרבורג, שתוך עשרים וארבע שעות עליו לעזוב את המחוז!

כדי לברר אצל הפקיד את סיבת הפקודה - נתנו לו מעט 'משקה'... ו'נכנס יין יצא סוד'. התברר, שהלשינו על רבי לוי יצחק שהוא גורם להעדר סדר בעיר: במקום שהרב יהיה דוגמא לאחרים - הרי הוא "שיכור", וקורע בגדים מאנשים...

כאשר חקרו ודרשו לפשר הדברים, התברר שהכוונה הייתה למאורע שהיה בהתוועדות י"ט כסלו. רבי לוי יצחק התוועד בחברת החסידים במשך כל הלילה, וכפי שהיה הסדר אצל חסידים אז, לפנות בוקר היו פושטים את המעיל העליון

ויוצאים כך בריקוד... רבי לוי יצחק, שהיה במצב רוח מרומם, "סייע" לאחד המסובים לפשוט את הבגד העליון, ויצא עימו בריקוד. כך שהייתה זו 'הוכחה' ניצחת שהרב היה שיכור...

לפועל, הסבירו לפקיד את פשר העניין, והגזירה התבטלה.

בהתוועדות כ"ף מנחם אב תשט"ז, הסיק הרבי מסיפור זה מסר חשוב - עלינו לדבוק בהנהגה בדרך התורה והמצוות ובדרכי החסידות, בלי להתפעל כלל מן הסביבה:

"כאשר מתבייש מפני הזולת, חושב זה שעומד מן הצד: היום - מרמה הוא את הקב"ה, בגלל שמתבייש ממני, ומחר - ירמה גם 'סוחר', כדי לשאת חן בעיני 'סוחר' אחר... וממילא מובן גם בשכל האנושי, שהדרך היחידה לשאת חן בעיני בני אדם היא, שכאשר אווז שהאמת היא כך וכך, אזי עושה כן בגלוי לעין כל, ללא הגבלות".

(מבוסס על שיחות י"ב תמוז תשל"א; א"תשכ"ד)

הג הגילוי

// מאמר "לא היו ימים טובים" תשמ"ז – ספר המאמרים 'מלוקט'

מהי הייחודיות של מילוי הלבנה ביום חמישה עשר באב? ומדוע העובדה ששלמות הלבנה היא בגילוי משמעותית להבנת מהות היום? – למהותו של ה"יום טוב" שהוא "מעין דלעתיד לבוא", ש'מתחיל' כבר בעיצומו תשעה באב

— א —

שלמות הלבנה

"לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים", ומביא אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במאמרו המבאר ענין חמשה עשר באב², דאיתא בפרי עץ חיים³ שהיום טוב דט"ו באב הוא שאז הוא שלמות מלוי הלבנה [והענינים שארעו בחמשה עשר באב (המנויים בגמרא) הם כמו תוצאות מענינו העקרי של יום זה - שלמות מלוי הלבנה].

ומדק בהמאמר: הרי זה שביום הט"ו "קמא סיהרא באשלמותא" [הי"ח הוא בשלמות] הוא בכל חדש, ואף על פי כן לא נקבעו ליום טוב, מלבד פסח (ט"ו בניסן) וסוכות (ט"ו בתשרי)?

וביותר אינו מובן, שמפשוטו הלשון "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב כו", משמע שהוא יום טוב גדול יותר מכל הימים טובים, גם מהימים טובים דפסח וסוכות! אף שגם ימים טובים אלה הם בט"ו בחדש.

— ב —

עליה שלאחר ירידה

ונקדת הבאור בזה:

שעקר המעלה דמלוי ושלמות הלבנה ביום הט"ו הזה, הוא שהמלוי והשלמות הוא לאחר חסרון, שלאחרי חסרון היא שלמות נעלית יותר מהשלמות שמצד עצמה.

כידוע הכלל בעליות וירידות, דהעליה שלאחרי ירידה היא עליה למעלה יותר מהדרגא שלפני הירידה, וכל שהירידה היא ביותר, העליה היא ביותר.

— ג —

"מעין הגילוי דלעתיד"

ויש לומר, דענין הנ"ל - שהיום טוב דט"ו באב הוא, לפי שאז היא העליה שלאחרי הירידה דתשעה באב - מרמז גם בזה שהענין הראשון שארע בט"ו באב הוא, ש"כלו בו מתי מדבר":

דענין "מתי מדבר" קשור עם תשעה באב, שבתשעה באב נגזר על דור המדבר שימותו במדבר ולא יכנסו לארץ. וגם קיום הגזירה היתה בתשעה באב, שבכל תשעה באב (דל"ט שנים האחרונות שהיו במדבר) היו עושין קבריהן.

[דאמר ר' לוי: כל ערב תשעה באב היה כרוז יוצא: "הכל יצאו לחפז!", חופרין וישנין בהן, ובשחרית הכרוז יוצא: "יבדלו החיים מן המתים!", והיו בודקין אותן ונמצאו ט"ו אלה ופרוטרוט חסרין בכל שנה.

וכן עשו ארבעים שנה, בשנה אחרונה עשו כן, בדקו עצמן ונמצאו שלמים. אמרו: שמא טעינו בחדשבו? וכן ב' בו, וכן ב' א, וכן ב' ב, וכן ב' ג וב' ד עד דאיתמלי סיהרא [הלבנה התמלאה] כיון דאיתמלי סיהרא, אמרו: בטל הקב"ה אותה גזירה קשה מעלינו, ועשו משתה ושמחה ויום טוב].

והיום טוב דט"ו באב שבו "כלו מתי מדבר" הוא העליה שלאחרי הירידה דתשעה באב.

ומזה מובן גם בנוגע ל(עקר) הירידה דתשעה באב, שבו חרב הבית בראשונה ובשניה [ונפרט שגם גזרת החרבן היתה באותו היום (תשעה

4. תענית ל, ב. בבא בתרא קכא, א.
5. רשב"ם בבא בתרא שם, מדברי המדרש.

1. תענית כו, ב.
2. דיבור המתחיל "נחמו" עת"ר.
3. סוף שער חג השבועות.

על מנת לבנות

ובעמק יותר יש לומר, דָּהָה שְׁבִתְשָׁעָה בָּאָב הִיְתָה הַתְּחַלַּת הָעֵנָן דְּגָאָלָה הַעֲתִידָה הוּא לֹא רַק בְּרַגַּע שְׁלֹאֲחֵרִי הַחֲרֹבן שָׁאָז "נולד מוֹשִׁיעַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל", אֲלָא גַם לִפְנֵי זֶה:

שֶׁהָרִי זֶה שֶׁ"עֵלָה אֲרִיָּה [נְבוּכַדְנֶצַּר] וְהַחֲרִיב אֶת אֲרִיָּאֵל", הוּא "עַל מִנַּת שְׁיָבוֹא אֲרִיָּה [הַקֵּב"ה] וַיִּבְנֶה אֲרִיָּאֵל", דְּמָזָה מוֹכֵן, שֶׁהַפְּנִיָּה דִּ"בְּנֶה אֲרִיָּאֵל" הִיְתָה לִפְנֵי שֶׁ"הַחֲרִיב אֶת אֲרִיָּאֵל",

[שְׁזוּהִי⁹ הַהוֹסְפָה וְהַדִּיק "עַל מִנַּת שְׁיָבוֹא אֲרִיָּה כִּי וַיִּבְנֶה אֲרִיָּאֵל" – לְהַדְגִּישׁ שְׁמִטָּתוֹ שֶׁל חֲרֹבֵן הַבַּיִת הִיְתָה "עַל מִנַּת לְבָנוֹת".

הַקֵּב"ה רָצָה לְתַקֵּן אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּלִפְנֵי זֶה, שֶׁהָיָה "בְּנִינָא דְּבֵר נֶשׁ" [= בְּנִין בְּנֵי אָדָם] שְׁאֵין לוֹ קִיּוֹם, אֲלָא יִהְיֶה "בְּנִינָא . . . דְּקֵב"ה"¹⁰, בְּנִין נֶצְחִי – וְלָכֵן הָיָה הַחֲרֹבֵן שֶׁל בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁוֹת, בֵּית הָרָאשׁוֹן וּבֵית הַשֵּׁנִי, עַל מִנַּת לְתַקֵּן וְלִבְנוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִתְקַן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא "בְּנִינָא דְּקוֹב"ה".

אֲלָא שָׁאָז, הִיְתָה פְּנִיָּה וּמַחְשָׁבָה זֹו בְּהַעֲלֵם [בְּדִרְגָּא דְּמַחְשָׁבָה] וְלֹא נִמְשָׁכָה בְּגִלּוּי, בְּכַדִּי שְׁיֻכַּל לִהְיוֹת חֲרֹבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁעַל יָדֵי זֶה דְּוָקָא יִהְיֶה בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי שְׁגָדוּל יוֹתֵר מִבֵּית רָאשׁוֹן וְשֵׁנִי; וּבְרַגַּע שְׁלֹאֲחֵרִי הַחֲרֹבֵן, הַתְּחַל הַגִּלּוּי דְּגָאָלָה הַעֲתִידָה, "נולד מוֹשִׁיעַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל".

אֲלָא שֶׁהִלָּדָה שְׁבִתְשָׁעָה בָּאָב הוּא רַק הַתְּחַלַּת הַגִּלּוּי [כַּמּוּבָן גַּם מִהַעֲנִינִים [דִּינֵי הָאֲבָלוֹת] דְּתִשְׁעָה בָּאָב שֶׁיִּשְׁנֵם גַּם לְאַחֲרֵי מִנְחַת תִּשְׁעָה בָּאָב, וְגַם לְאַחֲרֵי קִדּוּשׁ לִבְנָה בְּמוֹצָאֵי תִשְׁעָה בָּאָב], וְעַקֵּר הַגִּלּוּי הוּא בִּט"ו בָּאָב.

וְעַל פִּי זֶה יוֹבֵן הַקְּשֶׁר דְּמַעֲלַת חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּאָב עִם זֶה שְׁבִתְשָׁעָה עָשָׂר הוּא שְׁלֵמוֹת הַלְּבָנָה, שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹת בְּעֵנָן הַגִּלּוּי – כִּי עֵנָן חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּאָב הוּא שְׁבוֹ הוּא גִלּוּי הַגָּאָלָה שֶׁהִיְתָה (בְּהַעֲלֵם, בְּמַחְשָׁבָה וְכֻנָּה) בְּתִשְׁעָה בָּאָב.

בָּאָב דְּשָׁנָה רָאשׁוֹנָה שֶׁהָיוּ בְּמִדְבָּר] שְׁבוֹ נִגְזֹר עַל דּוֹר הַמִּדְבָּר שֶׁלֹּא יִכְנסוּ לְאֶרֶץ, וְשִׁתִּי הַגְּזֹרוֹת הָיוּ בְּשִׁבִּיל אוֹתוֹ הַחֲטָא (חֲטָא הַמְּרֻגְלִים)⁶ – שְׁבִט"ו בָּאָב מֵאִיר מַעֲיִן הַגִּלּוּי דְּלַעֲתִיד, שֶׁעָקְרוּ הוּא בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי – הַעֲלִיָּה שְׁלֹאֲחֵרִי הִיְרִידָה דְּחֲרֹבֵן בֵּית רָאשׁוֹן וְשֵׁנִי.

— ד —

יום טוב של גילוי

וְהִנֵּה, עַקֵּר "קִנְיָא סִיְהָרָא בְּאִשְׁלָמוֹתָא" (בְּחִמְשָׁה עָשָׂר בְּחִדָּשׁ) הוּא רַק בְּנוֹגַע לְהַגִּלּוּי שְׁלָה. דְּהַלְבָּנָה עֲצָמָה הִיא בְּשִׁלְמוֹת כָּכָל יְמֵי הַחִדָּשׁ, וְהַמַּעֲלָה דְּחִמְשָׁה עָשָׂר הִיא שֶׁהַשְּׁלָמוֹת דְּהַלְבָּנָה הִיא בְּגִלּוּי.

וְכִין שְׁכָל הָעֲנִינִים שְׁבִתְשָׁעָה הֵם בְּתַכְלִית הַדִּיקָה, צָרִיךְ לוֹמַר, שֶׁהַמַּעֲלָה דְּחִמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב הִיא בְּעֵנָן הַגִּלּוּי.

וְעֵנָן זֶה (שֶׁהֵיוֹם טוֹב דִּט"ו בָּאָב קָשׁוֹר עִם עֵנָן הַגִּלּוּי) מוֹכֵן גַּם מָזָה שֶׁמִּהֲטַעֲמִים עַל קְבִיעַת הַיּוֹם טוֹב דְּחִמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב הוּא לִפִּי שֶׁהוּא יוֹם שֶׁ"כְּלוּ בּוֹ מֵתֵי מִדְבָּר" (פִּנ"ל), דְּתוֹכָן "יוֹם שְׁכָלוּ בּוֹ מֵתֵי מִדְבָּר" הוּא, שָׁאָז נִתְבָּרַר וְנִתְגַּלָּה לְמַפְרָע, שֶׁתִּשְׁעָה בָּאָב הוּא יוֹם שְׁכָלוּ בּוֹ מֵתֵי מִדְבָּר.

וְאַף עַל פִּי כֵן קָבַעוּ הַיּוֹם טוֹב בְּחִמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב, שְׁבוֹ נִתְבָּרַר וְנִתְגַּלָּה שֶׁ"כְּלוּ מֵתֵי מִדְבָּר", כִּי יוֹם טוֹב זֶה קָשׁוֹר עִם עֵנָן הַגִּלּוּי.

"נולד משיח"

[ו]כְּמוֹ שֶׁהִגְזִירָה דְּמֵתֵי מִדְבָּר כְּלָתָה בְּתִשְׁעָה בָּאָב, אֲלָא שֶׁלֹּא יָדְעוּ בְּרוּר עַד שְׁנִיתְמַלְאָה הַלְּבָנָה בְּיוֹם הַט"ו – עַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא בְּהִגְזִירָה דְּחֲרֹבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהַגִּלּוֹת:

שְׁבִטוֹל גִּזְרָה זֹו הוּא בְּתִשְׁעָה בָּאָב, דְּבִתְשָׁעָה בָּאָב נולד מִשִּׁיחַ⁷, וּבְמוֹצָאֵי תִשְׁעָה בָּאָב מְקֻדָּשִׁין הַלְּבָנָה שְׁעִנְיָנָה (דְּקִדּוּשׁ לִבְנָה) הוּא שֶׁ"הֵם [= עַם יִשְׂרָאֵל] עֲתִידִים לְהַתְּחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ"⁸. אֲלָא שְׁגִלּוּי עֵנָן זֶה (וּבְשִׁלְמוֹת) הוּא בִּט"ו בָּאָב, שְׁבוֹ הוּא מְלוּי וְשִׁלְמוֹת הַלְּבָנָה.

9. ילקוט שמעוני ירמיה רמז רנט.

10. הרכבה – מלקוטי שיחות חלק כ"ט, שבת חזון.

11. זוהר חלק ג רכא, א.

6. ראה תענית כט, א.

7. ירושלמי ברכות פרק ב, הלכה ד.

8. נוסח קידוש לבנה.

טו מנחם אב

תקפ"ו

חתונת הרבנית חיה שרה, בתו הצעירה של אדמו"ר האמצעי, עם הרב החסיד רבי אהרן אלכסנדרוב משקלוב - הוריה של הרבנית רבקה, אשתו של אדמו"ר מהר"ש. בחתונה אמר אדמו"ר האמצעי כמה מאמרי חסידות.

בשנת תקצ"ד, הדפיס רבי אהרן לראשונה את הספר "תורה אור", ובו מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות החומשים בראשית ושמות.

תשד"מ

הרבי קרא לאתר ולרכז את המקורות לפסקים של הרמב"ם ב"משנה תורה", ולהדפיס אותם כחיבור בפני עצמו.

טז מנחם אב

תרפ"ט

אדמו"ר הריי"צ סיים את ביקורו בארץ הקודש ויצא ברכבת למצרים בדרכו לארצות הברית. ביקורו של הרבי בארץ הקודש נמשך חמישה עשר ימים, והותר רושם רב על היהודים שומרי התורה בארץ. בצאתו מהארץ, ליוו את הרבי חמישה עשר אוטובוסים מלאים במלווים.

יט מנחם אב

תרצ"ט

הרב החסיד ר' ישראל דז'יקובסון נסע עם קבוצה מתלמידיו אותם קירב לחסידות בארצות הברית, לאטבוצק שבפולין, כדי שיחסו בצילו של אדמו"ר הריי"צ וילמדו בישיבת תומכי תמימים. הקבוצה נאלצה לעזוב ולשוב לארצות הברית כעבור זמן לא רב, עקב פרוץ מלחמת העולם השנייה כחודש לאחר בואם.

כ מנחם אב

תש"ד

יום הסתלקות הרב הגאון החסיד המקובל

רבי לוי יצחק שניאורסון, אביו של הרבי. דבריו האחרונים באותו יום היו: "הגיע הזמן לעבור לעולם אחר", כך אמר לחסיד שעמד ליד מיטתו. נפטר ממחלה ממארת בגיל שישים ושש וחצי בלבד, בעת שהותו באלמא-אטא שבקזחסטן אליה הוגלה, ושם גם נטמן. הרבי היה אז כבר בארצות הברית, וישב שבעה בחדרו הקדוש ב-770.

תש"ה

לרגל יום השנה לאביו של הרבי יצא לאור בפעם הראשונה הספר "קיצורים והערות לספר התניא" של אדמו"ר הצמח צדק, בעריכתו של הרבי.

תש"ל

הרבי החל לבאר בהתוועדויות באופן קבוע, במשך למעלה מחצי שנה, את ההערות של אביו על התניא.

תשל"ו

הרבי הורה להוציא לאור מדי תקופה חוברות שבהם יפרסמו חידושי תורה מאת רבותינו נשיאנו ותלמידיהם. בהתאם לדברי הרבי החלו להופיע חוברות בשם "גדיל תורה", שיצאו לאור על ידי חברי הכוללים בקראון הייטס ובבית הכנסת "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים.

תש"מ

הרבי יצא בקריאה לייסד "כוללים" עבור יהודים בגיל זקנה, שבהם יוכלו לקבוע עיתים לתורה ולמלא את זמנם בצורה טובה ומועילה. הרבי הציע שהכוללים ייקראו בשם "כולל תפארת זקנים לוי יצחק", על שם אביו, ואמר שמשום כך זוהי זכותו וחובתו להשתתף בהקמתם של הכוללים.

תשמ"א

הסתיימה כתיבת ספר התורה הראשון של ילדי ישראל, ומיד התחילה כתיבת ספר התורה השני. נערכה חגיגת סיום והכנסת ספר התורה, בבית הכנסת "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים וברחבת הכותל המערבי.

יום שישי

יד מנחם אב

- בקריאת הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום, קוראים את עשרת הדיברות בטעמי המקרא הרגילים ולא ב'טעם העליון' שקוראים בציבור בשבת.¹
- סוף זמן קידוש לבנה - הלילה, במשך כל ליל שבת קודש. אך למעשה מי שטרם קידש את הלבנה יקדשנה במוצאי שבת.²

שבת קודש פרשת ואתחנן

טו מנחם אב

- בעת קריאת עשרת הדיברות בקריאת התורה, כל הקהל עומד עם הפנים לכיוון ספר התורה.³
- לא אומרים "אב הרחמים".
- יש לערוך בכל מקום סעודה והתוועדות גדולה⁴ מתוך שמחה גדולה ביותר.⁵ הן לאנשים והן לנשים וטף. בהתוועדות יאמרו דברי תורה, ומה טוב לערוך 'סיום' מסכת (עם עדיפות למסכת תענית, שמדברת על ענייני היום של חמישה עשר באב)⁶, ולקבל החלטות טובות ברבים להוסיף בתורה ובמצוות ובכל עניינים טובים.⁷

יום המשי

כ מנחם אב

- בתפילת מנחה לא אומרים "צדקתך".
- לאחר תפילת מנחה קוראים את פרק שלישי בפרקי אבות. גם אלו שקראו בשבת שעברה (ערב תשעה באב) את פרק שלישי, חוזרים וקוראים אותו בשבת זו.⁸
- מהיום יש להוסיף בלימוד התורה⁹, במיוחד בשעות הלילה, ובדגש מיוחד על ייסוד שיעורי תורה חדשים וחזק שיעורים קיימים.¹⁰
- יש להרבות היום באהבת ישראל ובאחדות ישראל.¹¹
- בשבת זו, שבת "נחמו", מתחיל כל אחד לערוך את חשבון הנפש על מה שעשה במהלך השנה החולפת, לקראת השנה הבאה עלינו לטובה.¹²
- מהיום נוהגים להתחיל לברך ב"כתיבה וחתומה טובה", לקראת ראש השנה הבא עלינו לטובה.¹³

- יום השנה לפטירת אביו של הרבי. הרבי הציע לערוך ביום זה התוועדות וללמוד מתורת בעל ההילולא, וכן לתת לצדקה לזכות נשמתו.¹⁴

1. שו"ע אדה"ז סי' תצד ס"א.

2. ראה רשימת הרב יעקב לנדא ע"ה בשם כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (כפר חב"ד גיליון 986 עמ' 35).

3. ספר המנהגים עמ' 31.

4. 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 157, עיי"ש.

5. ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 733.

6. שיחת ליל ט"ו באב ה'תשמ"ז בתחילתה, 'תורת מנחם התוועדויות' תשמ"ז ח"ד עמ' 220.

7. לקוטי שיחות כרך ל"ט עמ' 229. התוועדויות תשמ"ט שם.

8. שיחות קודש תשמ"א ח"ד עמ' 420.

9. רמ"א יו"ד סי' רמו סכ"ג, מג"א או"ח סי' רלח, וראה ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 579. 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 157, 412, 415.

10. 'התוועדויות' תש"נ ח"ג עמ' 124.

11. ראה ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 585 ובשולי-הגיליון.

12. ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 582.

13. ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 770, וראה גם בעמ' 725 הערה 63.

14. ליקוטי-שיחות, כרך לט, עמ' 231.

המקורות מופיעים בפירוט יותר בספר

לבית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או למוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מדרג ומותאם לקהל היעד

חבצע מיוחד
לארץ הקודש
35% הנחה
לשנה
הראשונה

JEM ישראל < did.li/JEM-tv > 03-3083554

לחיות עם הרבי - סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק
הכהן ע"ה ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וְצוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחִנָּהוּ
וּמִצְעָהוּ בִּיהוָה יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל
אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וּפְקֹד יְתִיּוֹשֻׁעַ
וּתְקַפְּהִי וְאַל־מָהִי אָרִי הוּא יַעֲבֹר קֹדֶם עִמָּא הָדִין
וְהוּא יַחֲסֹן יִתְהוֹן יֵת אֲרַעָא דִּי תַחְזִי: כֹּס וְנִשְׁבַּ
בְּנִיָא מוֹל בֵּית פְּעוֹר: וְנִשְׁבַּ בְּנִיָא מוֹל בֵּית פְּעוֹר:
וַיִּתְּבֵנָא בַּחֲלֵתָא לְקַבֵּל בֵּית פְּעוֹר: פ א וְעַתָּה
יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֱלֹהִיִּים וְאַל־הַחֲקִים וְאַל־הַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר
אֲנִכִּי מִלְּמַד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּ וּבִאתֶם
וְיִרְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם
נָתַן לָכֶם: וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֱלֹהִיִּים וְאַל־
הַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִלְּמַד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן
תַּחֲיוּ וּבִאתֶם וְיִרְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן לָכֶם: וּכְעַן יִשְׂרָאֵל שְׁמַע
לְקַמִּיָא וּלְדִינִיָא דִּי אָנָּא מְאַלֵּף יִתְכוֹן לְמַעַבְד
בְּדִיל דְּתִיחֹן וְתִיתוֹן וְתִירְתוֹן יֵת אֲרַעָא דִּי יִי
אֱלֹהֵא דְאַבְהֵתְכוֹן יִהְב לְכוֹן: ד לֹא תִסְפוּ עַל־
הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ
מִמֶּנּוּ לְשׁוֹמֵר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
אֲנִכִּי מִצְוֶה אֶתְכֶם: לֹא תִסְפוּ עַל־הַדְּבָר אֲשֶׁר
אֲנִכִּי מִצְוֶה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשׁוֹמֵר
אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶה אֶתְכֶם:
לֹא תוֹסְפוּן עַל פִּתְגָמָא דִּי אָנָּא מִפְּקֹד יִתְכוֹן וְלֹא
תִמְנְעוּן מִנָּה לְמִשְׁר יֵת פְּקוּדֵיָא דִּי אֱלֹהִיִּים דִּי
אָנָּא מִפְּקֹד יִתְכוֹן: ג עֵינֵיכֶם הִרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר־
עָשָׂה יְהוָה בְּבָעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר
הָלַךְ אַחֲרָי בְּעַל־פְּעוֹר הִשְׁמִידוּ יְהוָה אֱלֹהֵיךְ
מִקִּרְבְּךָ: עֵינֵיכֶם הִרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה
בְּבָעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרָי בְּעַל־
פְּעוֹר הִשְׁמִידוּ יְהוָה אֱלֹהֵיךְ מִקִּרְבְּךָ: עֵינֵיכֶם חָזוּ
יֵת דִּי עֲבַד יִי בְּבָעַל פְּעוֹר אָרִי כֹל גִּבְרָא דִּי אֲזַל
בְּתַר בְּעַל פְּעוֹר שְׂעִיָּה יִי אֱלֹהֵךְ מִבִּינְךָ: ד וְאַתֶּם
תְּדַבְּקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

כ וְאַתְחִנֵּן אֶל־יְהוָה בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר: וְאַתְחִנֵּן
אֶל־יְהוָה בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר: וְצִלִּיתִי קֹדֶם יִי
בְּעִדָּנָא הַהִיא לְמִימְרִי: כ וְאֲדִינִי יְהוָה אֶתְּ
הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת־עֲבֹדְךָ אֶת־גְּדֻלָּךְ וְאַתִּי
יָדָד הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִיֵּאֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־
יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךְ וּכְגִבּוּרֵיךְ: אֲדִינִי יְהוָה אֶתְּ
הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת־עֲבֹדְךָ אֶת־גְּדֻלָּךְ וְאַתִּי־יָדָד
הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִיֵּאֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
כְּמַעֲשֵׂיךְ וּכְגִבּוּרֵיךְ: יִי אֱלֹהִים אֶת שְׂרִיתָא
לְאַחֲזָא יֵת עֲבֹדְךָ יֵת רְבוּתְךָ וְיֵת יָדָד מִקִּפְתָּא דִּי
אֶת הוּא אֱלֹהֵא דְשִׁכְנָתְךָ בְּשָׁמַיָא מְלַעֲלָא וְשְׁלִיט
בְּאֲרַעָא וְלִית דִּי־עֲבַד פְּעוּבָדִיךְ וּכְגִבּוּרֵיךְ:
כ אַעֲבִרְהָא וְאַרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַחֵר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּן: אַעֲבִרְהָ
נָא וְאַרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
הַחֵר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּן: אַעֲבֹר פְּעַן וְאַחֲזִי יֵת
אֲרַעָא טַבְתָּא דִּי בְּעִבְרָא דִּי־דָנָא טוֹרָא טָבָא הָדִין
וּבֵית מִקְדָּשָׁא: כ וַיִּתְּעֵבֶר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא
שְׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לֶךְ אֶל־תּוֹסֵף
דְּבַר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה: וַיִּתְּעֵבֶר יְהוָה בִּי
לְמַעַנְכֶם וְלֹא שְׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לֶךְ
אֶל־תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה: וְהוּא רָגַז
מִן קֹדֶם יִי עַל־י דִּבְלִיכּוֹן וְלֹא קִבִּיל מִנִּי וַאֲמַר יִי
לִי סִגִּי לֶךְ לֹא תוֹסֵף לְמַלְלָא קֳדָמִי עוֹד בְּפִתְגָמָא
הָדִין: כ וְעַלִּי רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֹׂא עֵינֶיךָ יִמָּה
וְצַפְנָה וְתִימָנָה וּמִזְרַחָה וְרֵאָה בְּעֵינֶיךָ כִּי־לֹא
תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: עַלִּי רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֹׂא
עֵינֶיךָ יִמָּה וְצַפְנָה וְתִימָנָה וּמִזְרַחָה וְרֵאָה בְּעֵינֶיךָ
כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: סָק לְרִישׁ רְמָתָא
וְזִקְוֶף עֵינֶיךָ לְמַעַרְבָא וּלְצַפּוֹנָא וּלְדִרּוֹמָא
וּלְמִדִּינְחָא וְחֲזִי בְּעֵינֶיךָ אָרִי לֹא תַעֲבֹר יֵת יִרְדָּנָא
הָדִין: כ וְצוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחִנָּהוּ וּמִצְעָהוּ כִּי־
הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם

ואתם תדבקו ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום:
ואתון דאדבקתון בדחלתא דני אלהכון קימין
כלכון יומא דין:

שני ה' ראה | למדתי אתכם חקים ומשפטים
כאשר צוני יהוה אלהי לעשות כן בקרב הארץ
אשר אתם באים שמה לרשתה: ראה | למדתי
אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני יהוה אלהי
לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה
לרשתה: חזו דאלפית יתכון קימין ודיניא כמא
די פקדני יי אלהי למעבד כן בגו ארעא די אתון
עלין תמן למירתה: ו' ושמרתם ועשיתם כי הוא
חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון
את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם
ונבון הגוי הגדול הזה: ושמרתם ועשיתם כי
הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר
ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם
ונבון הגוי הגדול הזה: ותשרון ומעבדון ארי
היא חכמתכון וסוכלתנותכון לעיני עממיא די
ישמעון ית כל קימין האלין וימרון לחוד עם
חכים וסוכלתן עמא רבא הדין: ז' בי מרגי גדול
אשר-לו אלהים קרבים אליו ביהוה אלהינו
בכל-קראנו אליו: בי מרגי גדול אשר-לו
אלהים קרבים אליו ביהוה אלהינו בכל-קראנו
אליו: ארי מן עם רב די לה אלהא קריב לה
לקבלא צלותה בעדן עקתה כיי אלהא בכל עדן
דאנחנא מצלין קדמוהי: ח ומי גוי גדול אשר-לו
חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת
אשר אנכי נתן לפניכם היום: ומי גוי גדול
אשר-לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה
הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום: ומן עם רב
די לה קימין ודינין קשיטין ככל אורייתא הדא די
אנא ייב קדמיכון יומא דין: ט ר' השמר לך
ושמר נפשך מאד פן-תשכח את-הדברים
אשר-ראו עיניך ופן-יסורו מלבבך כל ימי חייך

והודעתם לבניך ולבני בניך: ר' השמר לך
ושמר נפשך מאד פן-תשכח את-הדברים אשר-
ראו עיניך ופן-יסורו מלבבך כל ימי חייך
והודעתם לבניך ולבני בניך: לחוד אסתמר לך
וטר נפשך לחדא דילמא תנשי ית פתגמיא די
חזו עיניך ודילמא יעדון מלבבך כל ימי חייך
ותהודענן לבניך ולבני בניך: י' ויום אשר עמדת
לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי
הקהל-לי את-העם ואשמעם את-דברי אשר
ילמדון ליראה אתי פלתימים אשר הם חיים
על-האדמה ואת-בניהם ילמדון: יום אשר
עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי
הקהל-לי את-העם ואשמעם את-דברי אשר
ילמדון ליראה אתי פלתימים אשר הם חיים
על-האדמה ואת-בניהם ילמדון: יומא די קמתא
קדם יי אלהך בחרב דאמר יי לי כנוש (אכנש)
קדמי ית עמא ואשמענן ית פתגמי די ילפון
למדחל קדמי כל יומא די אגון קימין על ארעא
וית בגיחון ילפון: יא ותקרבון ותעמדון תחת
ההר וההר בער באש עד-לב השמים חשך
ענן וערפל: ותקרבון ותעמדון תחת ההר וההר
בער באש עד-לב השמים חשך ענן וערפל:
ויקרבתון וקמתון בשפולי טורא וטורא בער
באשתא עד צית שמיא חשוכא עננא ואמיטתא:
יב וידבר יהוה אליכם מתוך האש קול דברים
אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול:
וידבר יהוה אליכם מתוך האש קול דברים אתם
שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול: ומליל
יי עמכון מגו אשתא קל פתגמין אתון שמעין
ודמות לימיכון חזן אלתן קלא: יג ויגד לכם
את-בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת
הדברים ויכתבם על-שני לוחות אבנים: ויגד
לכם את-בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת
הדברים ויכתבם על-שני לוחות אבנים: וחו

לְכוּן יֵת קִימָה דִּי פְקִיד יִתְכוּן לְמַעַבְד עֲשֵׂרֶת פִּתְגָמִין וּכְתֻבָּנוּן עַל תְּרִין לוּחֵי אֲבָנָיָא: ד' וְאַתִּי צִוְּה יְהוָה בְּעַת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתְכֶם אֹתָם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אִתֶּם עֲבָרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְאַתִּי צִוְּה יְהוָה בְּעַת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתְכֶם אֹתָם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אִתֶּם עֲבָרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְיֵתִי פְקִיד יי בַּעֲדָנָא הֵהִיא לְאַלְפָּא יִתְכוּן קִימָין וְיִדְגִין לְמַעַבְדְּכוּן יִתְהוּן בְּאַרְעָא דִּי אֲתוּן עֲבָרִין תַּמָּן לְמִירְתָּהּ: ו' וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם דְּבַר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם דְּבַר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וְתִסְתַּמְרוּן לְחֻדָּא לְנַפְשֵׁיכֶם אֲרִי לֹא תִזְזִיתוּן כָּל דְּמוֹת בְּיוֹמָא דִּי מְלִיל יי עֲמֻכוּן בְּחֹרֵב מִגֹּו אֶשְׁתָּא: ו' פְּנִי־תִשְׁחַתּוּן וְעִשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל־סִמּוֹל תְּבָנִית זָכָר אֹו נְקֵבָה: פְּנִי־תִשְׁחַתּוּן וְעִשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל־סִמּוֹל תְּבָנִית זָכָר אֹו נְקֵבָה: דִּילְמָא תִּחְבְּלוּן וְתַעֲבְדוּן לְכוּן צִלָּם דְּמוֹת כָּל צוּרָא דְּמוֹת דְּכָר אֹו נְקֵבָא: ז' תְּבָנִית כָּל־בְּהֵמָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תְּבָנִית כָּל־צִפּוֹר כְּנָף אֲשֶׁר תַּעֲוֹף בְּשָׁמַיִם: תְּבָנִית כָּל־בְּהֵמָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תְּבָנִית כָּל־צִפּוֹר כְּנָף אֲשֶׁר תַּעֲוֹף בְּשָׁמַיִם: דְּמוֹת כָּל בַּעֲדִיא דִּי בְּאַרְעָא דְּמוֹת כָּל צִפּוֹר גִּדְּפָא דִּי פִּרְח בְּאֹוֹר רְקִיעַ שְׁמַיָּא: ח' תְּבָנִית כָּל־רִמָּשׁ בְּאַדְמָה תְּבָנִית כָּל־דָּגָה אֲשֶׁר־בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאֲרֶץ: תְּבָנִית כָּל־רִמָּשׁ בְּאַדְמָה תְּבָנִית כָּל־דָּגָה אֲשֶׁר־בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאֲרֶץ: דְּמוֹת כָּל רִחְשָׁא דִּי בְּאַרְעָא דְּמוֹת כָּל נוּגִי דִּי כְּמִיא מְלָרַע לְאַרְעָא: י' וּפְנִי־תִשָּׂא עֵינְיֹךְ הַשְׁמִימָה וְרְאִיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הַיָּרֵחַ וְאֶת־הַכּוֹכָבִים כָּל צִבְּא הַשָּׁמַיִם וְנִדְחָתָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וְעַבַּדְתֶּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם: וּפְנִי־תִשָּׂא עֵינְיֹךְ

הַשְׁמִימָה וְרְאִיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הַיָּרֵחַ וְאֶת־הַכּוֹכָבִים כָּל צִבְּא הַשָּׁמַיִם וְנִדְחָתָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וְעַבַּדְתֶּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם: וְדִילְמָא תִּזְקוּף עֵינְיֹךְ לְשִׁמְיָא וְתִתְּחִי יֵת שְׁמַשׁ וְיֵת סִיְהָרָא וְיֵת כּוֹכְבֵּי־אֵל כָּל חִלֵּי שְׁמַיָּא וְתִטְעִי וְתִסְגֹּוד לַהוֹן וְתִפְלַחְנוּן דִּי זְמִין יי אֱלֹהֶךָ יִתְהוּן לְכָל עַמְמֵי־אֵל תַּחַת כָּל שְׁמַיָּא: כ' וְאַתְכֶּם לָקַח יְהוָה וְיִוצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרוֹל מִמִּצְרַיִם לַהּוֹת לוֹ לָעַם נַחֲלָה בְּיוֹם הַהוּא: וְאַתְכֶּם לָקַח יְהוָה וְיִוצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרוֹל מִמִּצְרַיִם לַהּוֹת לוֹ לָעַם נַחֲלָה בְּיוֹם הַהוּא: וְיִתְכוּן קָרִיב יי לְדִחְלָתָהּ וְאַפֵּק יִתְכוּן מִכּוּרָא דְּפִרוּזָא מִמִּצְרַיִם לְמַהְוִי לָהּ לַעֲמָא אַחְסָנָא בְּיוֹמָא הַדִּין: כ"א וְיִהְיֶה הַתְּאֵנָף־בִּי עַל־דְּבָרֶיכֶם וְיִשְׁבַּע לְבַלְתִּי עֲבָרִי אֶת־הִירְדֵּן וּלְבַלְתִּי־בֹא אֶל־הָאֲרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה: וְיִהְיֶה הַתְּאֵנָף־בִּי עַל־דְּבָרֶיכֶם וְיִשְׁבַּע לְבַלְתִּי עֲבָרִי אֶת־הִירְדֵּן וּלְבַלְתִּי־בֹא אֶל־הָאֲרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה: וּמִן קֶדֶם יי תְּהוּ רְגֹו עָלִי עַל פִּתְגָמִיכוּן וְקִיִּים בְּדִיל דְּלֹא לְמַעַבְר יֵת יִרְדְּנָא וּבְדִיל דְּלֹא לְמִיעַל לְאַרְעָא טְבָא דִּי יי אֱלֹהֶךָ יִהְיֶה לָךְ אַחְסָנָא: כ"ב כִּי אֲנֹכִי מֵת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת אֲיַנְנִי עֹבֵר אֶת־הִירְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאֲרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת: כִּי אֲנֹכִי מֵת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת אֲיַנְנִי עֹבֵר אֶת־הִירְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאֲרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת: אֲרִי אֲנָא מְאִית בְּאַרְעָא הַדָּא לִית אֲנָא עֹבֵר יֵת יִרְדְּנָא וְאַתּוּן עֲבָרִין וְתִירְתּוּן יֵת אַרְעָא טְבָא הַדָּא: כ"ג הַשְׁמִרוּ לָכֶם פְּנִי־תִשְׁבְּחוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וְעִשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: הַשְׁמִרוּ לָכֶם פְּנִי־תִשְׁבְּחוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וְעִשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: אִסְתַּמְרוּ לְכוּן דִּילְמָא

תתנשון ית קנמא דיי אלהון די גזר עמכון
 ותעבדון לכון צלם דמות כלא די פקדן יי
 אלהן: כו כי יהנה אלהיך אש אכלה הוא אל
 קנא: כי יהנה אלהיך אש אכלה הוא אל קנא:
 ארי יי אלהן מימרה אשא אכלא הוא אל
 קנא: פ כה כיתוליד בנים ובני בנים ונושנתם
 בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל
 ועשיתם הרע בעיני יהוה אלהיך להכעיסו:
 כיתוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ
 והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע
 בעיני יהוה אלהיך להכעיסו: ארי תולדון בנין
 ובני בנין ותתעמקון בארעא ותחבלון ותעבדון
 צלם דמות כלא ותעבדון דביש קדם יי אלהן
 לארנא קדמוהי: כו העידתי בכם היום את
 השמים ואת הארץ כיאבד תאבדון מהר מעל
 הארץ אשר אתם עבדים אתהירדן שמה
 לרשתה לאתאריכון ימים עליה כי השמד
 תשמדון: העידתי בכם היום את השמים ואת
 הארץ כיאבד תאבדון מהר מעל הארץ אשר אתם
 עבדים אתהירדן שמה לרשתה לאתאריכון ימים
 עליה כי השמד תשמדון: אסהדית ככון יומא דין
 ית שמיא וית ארעא ארי מיבד תיבדון בפריע מעל
 ארעא די אתון עבדין ית ירדנא לתמן למירתה לא
 תורכון יומין עלה ארי אשתצאה תשתצון:
 כו והפיץ יהוה אתכם בעמים ונשארתם מתי
 מספר בגוים אשר ינהג יהוה אתכם שמה:
 והפיץ יהוה אתכם בעמים ונשארתם מתי מספר
 בגוים אשר ינהג יהוה אתכם שמה: ויבדר יי
 יתכון בעממיא ותשתארון עם דמגן בעממיא די
 ידבר יי יתכון לתמן: כה ועבדתם שם אלהים
 מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא
 ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון: ועבדתם שם
 אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון
 ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון: ותפלחון

תמן לעממיא פלחי טעותא עבד ידי אנשא אעא
 ואבנא די לא יחזון ולא שמעין ולא אכלין ולא
 מריחין: כה ובקשתם משם את יהוה אלהיך
 ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך:
 ובקשתם משם את יהוה אלהיך ומצאת כי
 תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: ותתבעון
 מתמן דחלתא דיי אלהן ותשפח ארי תבעי מן
 קדמוהי בכל לפך ובכל נפשך: כה בצר לך
 ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים
 ושבת עד יהוה אלהיך ושמעת בקולו: בצר לך
 ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת
 עד יהוה אלהיך ושמעת בקולו: כה יעזק לך
 וישכחך כל פתגמיא האלין בסוף יומיא ותתוב
 לדחלתא דיי אלהן ותקבל למימרה: לא כי אל
 רחום יהוה אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא
 ישפח את ברית אבתיך אשר נשבע להם: כי
 אל רחום יהוה אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא
 ישפח את ברית אבתיך אשר נשבע להם: ארי
 אלקא רחמנא יי אלהן לא ישכחך ולא יחבלך
 ולא יתנשי ית קנמא דאבהתך די קיים להון:
 כה כי שאלנא לימים ראשונים אשרהיו לפניך
 למן היום אשר ברא אלהים אדם עלי הארץ
 ולמקצה השמים ועד קצה השמים הנהיה
 בדבר הגדול הזה או הנשמע כמזה: כי
 שאלנא לימים ראשונים אשרהיו לפניך למן
 היום אשר ברא אלהים אדם עלי הארץ ולמקצה
 השמים ועד קצה השמים הנהיה בדבר הגדול
 הזה או הנשמע כמזה: ארי שאל כען ליומיא
 קדמאי דהון קדמך למן יומא די ברא יי אדם על
 ארעא ולמספיי שמיא ועד ספיי שמיא ההנה
 כפתגמא רבא הדין או האשתמע כותה:
 כה השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש
 כאשר שמעת אתה ויחי: השמע עם קול
 אלהים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה

בַּיּוֹם הַהוּא: לְתַרְכָּא עַמְמִין רַבְרַבִּין וְתַקִּיפִין מִגֹּז
 מִן קְדָמָךְ לְאַעְלוּתָךְ לַמֶּתֶן לָךְ יֵת אֶרְעָהוֹן אַחְסָנָא
 כְּיוֹמָא דְדִין: לֹא וְיִדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לִבְכָּךְ
 כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מַפְעֵל וְעַל־
 הָאָרֶץ מַתַּחַת אֵין עוֹד: וְיִדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת
 אֶל־לִבְכָּךְ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מַפְעֵל
 וְעַל־הָאָרֶץ מַתַּחַת אֵין עוֹד: וְיִדְעַת יוֹמָא דִּין
 וְתַתּוּב לְלִבָּךְ אַרִי יְיָ הוּא אֱלֹהָא דְשִׁכְנָתָהּ בְּשִׁמְיָא
 מְלַעְלָא וְשְׁלִיט עַל אֶרְעָא מְלָרַע לִית עוֹד:
 וְשִׁמְרַתְּ אֶת־חֻקֵּי וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי
 מִצְוֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ
 וּלְמַעַן תִּאָּרִיד יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ כְּלִימָיִם: וְשִׁמְרַתְּ אֶת־חֻקֵּי
 וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵיטֵב
 לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תִּאָּרִיד יָמִים עַל־
 הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ כְּלִימָיִם:
 וְתִשָּׁר יֵת קִנְמוּהִי וְיֵת פְּקוּדוֹתֶיהָ דִּי אֲנָא מִפְקִדָּךְ
 יוֹמָא דִּין דִּי יֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ בְּתַרְךָ וּבְדִיל
 דְּתוּרִיד יוֹמִין עַל אֶרְעָא דִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ יֵהֵב לָךְ כָּל
 יוֹמָא: פ

שְׁלִישִׁי מָא אֲזִי יְבָדִיל מוֹשֶׁה שְׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר
 תִּירְדֵּן מוֹרְחָה שְׁמִשׁ: אֲזִי יְבָדִיל מוֹשֶׁה שְׁלֹשׁ עָרִים
 בְּעֵבֶר תִּירְדֵּן מוֹרְחָה שְׁמִשׁ: בְּכֵן יַפְרֹשׁ מוֹשֶׁה תֵּלַת
 קְרוּיִן בְּעֵבֶר דִּירְדָנָא מְדִנַּח שְׁמִשָּׁא: מַב לָגַם
 שְׁמָה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת־רַעְהוּ בְּכִלִּידְעַת
 וְהוּא לֹא־שִׁנָּא לוֹ מִתְּמֹל שְׁלֹשׁ וְנָם אֶל־אֶחָת
 מִן־הָעָרִים הָאֵל וְחִי: לָגַם שְׁמָה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח
 אֶת־רַעְהוּ בְּכִלִּידְעַת וְהוּא לֹא־שִׁנָּא לוֹ מִתְּמֹל
 שְׁלֹשׁ וְנָם אֶל־אֶחָת מִן־הָעָרִים הָאֵל וְחִי:
 לְמַעֲרוֹק תִּפְּן קְטוּלָא דִּי יִקְטוּל יֵת חֲבֵרָה בְּלֹא
 מִנְדְּעִי וְהוּא לֹא סָגִי לָהּ מֵאֲתַמְלִי וּמִדְּקִמּוּהִי
 וַיַּעֲרוֹק לְחַד מִן קְרוּיָא הָאֵלִין וְיִתְקִים: מַב אֶת־
 בָּצָר בְּמִדְבָּר בְּאָרֶץ הַמִּישׁוֹר לְרֹאוּבֵנִי וְאֶת־
 רֹאמַת בְּגִלְעָד לְגִדִּי וְאֶת־גּוֹלָן בְּבָשָׁן לְמִנְשִׁי:

וַיְחִי: הַשְׁמַע עִמָּא קַל מִימְרָא דִּי מְמַלֵּל מִגֹּז
 אֲשֶׁתָּא כְּמָא דִּי שְׁמַעַת אֶת וְיִתְקִים: לֹא אֲזִי
 הִנֵּפָה אֱלֹהִים לָבֹא לְקַחַת לוֹ גֹּז מִקֶּרֶב גֹּז
 בְּמִסַּת בָּאֵתָת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבִידָךְ
 חֻקָּה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֻלִּים כָּל
 אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם
 לְעֵינֶיךָ: אֲזִי הִנֵּפָה אֱלֹהִים לָבֹא לְקַחַת לוֹ גֹּז
 מִקֶּרֶב גֹּז בְּמִסַּת בָּאֵתָת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה
 וּבִידָךְ חֻקָּה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֻלִּים כָּל
 אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ:
 אֲזִי נִסִּין דִּי עֶבֶד יְיָ לְאַתְגַּלְגָּלָה לְמַפְרַק לָהּ עַם
 מִגֹּז עַם בְּנִסִּין בָּאֵתִין וּבְמוֹפְתִין וּבְקִרְבָּא וּבִידָא
 תַּקִּיפָא וּבְדִרְעָא מִרְמָא וּבְחֻזְזִין רַבְרַבִּין כָּל דִּי
 עֶבֶד לְכוֹן יְיָ אֱלֹהִיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: לֹא אֶתְהַ
 הִרְאֵת לְדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד
 מְלַבְדּוּ: אֶתְהַ הִרְאֵת לְדַעַת כִּי יְהוָה הוּא
 הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מְלַבְדּוּ: אֶתְהַ אֶתְחַזִּיתָא לְמַדַּע
 אַרִי יְיָ הוּא אֱלֹהִים לִית עוֹד בְּרַ מִנָּה: לֹא מִן
 הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעָךְ אֶת־קִלּוֹ לְסִפְרָךְ וְעַל־הָאָרֶץ
 הִרְאֵךְ אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוּלָּה וּדְבָרֵי שְׁמַעַת מִתּוֹךְ
 הָאָשׁ: מִן־הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעָךְ אֶת־קִלּוֹ לְסִפְרָךְ וְעַל־
 הָאָרֶץ הִרְאֵךְ אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוּלָּה וּדְבָרֵי שְׁמַעַת
 מִתּוֹךְ הָאָשׁ: מִן שְׁמִיָּא אֲשַׁמְעָךְ יֵת קַל מִימְרָה
 לְאַלְפוּתָךְ וְעַל אֶרְעָא אַחֲזִיךָ יֵת אֲשֶׁתָּה רַבְמָא
 וּפְתַגְמוּהִי שְׁמַעַת מִגֹּז אֲשֶׁתָּא: לֹא וְתַחַת כִּי אֶהֱבֵ
 אֶת־אֲבִיתֶיךָ וַיִּבְחַר בִּזְרוּעִי אַחֲרָיו וַיִּצְאָךְ בְּפָנָיו
 בְּכַחוֹ הַגְּדֹל מִמִּצְרַיִם: וְתַחַת כִּי אֶהֱבֵ אֶת־
 אֲבִיתֶיךָ וַיִּבְחַר בִּזְרוּעִי אַחֲרָיו וַיִּצְאָךְ בְּפָנָיו בְּכַחוֹ
 הַגְּדֹל מִמִּצְרַיִם: וְחֻלְף אַרִי רַחִים יֵת אֲבִיחָךְ
 וְאֶתְרַעִי בְּכִנּוּהִי בְּתוֹרָהִי וְאַפְקֶךְ בְּמִימְרָה בְּחִילָה
 רַבָּא מִמִּצְרַיִם: לֹא לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֻלִּים וְעַצְמִים
 מִמֶּךָ מִפְּנֵיךְ לְהַבְיֹאךָ לְתַת־לָךְ אֶת־אַרְצֶם
 נַחֲלָה כְּיוֹם הַהוּא: לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֻלִּים וְעַצְמִים
 מִמֶּךָ מִפְּנֵיךְ לְהַבְיֹאךָ לְתַת־לָךְ אֶת־אַרְצֶם נַחֲלָה

אֶת־בָּצַר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר לְרֹאשׁוֹנֵי וְאֶת־
 רֵאשֵׁית בְּגִלְעָד לְגִדֵּי וְאֶת־גִּלְעָד בְּבִשְׁן לְמִנְשֵׁי: יֵת
 בָּצַר בַּמִּדְבָּרָא בְּאַרְעָא מִיִּשְׂרָאֵל לְשִׁבְטָא דְרֵאשִׁיבָן
 וְיֵת רֵאשֵׁימוֹת בְּגִלְעָד לְשִׁבְטָא דְגִד וְיֵת גִּלְעָד בַּמִּתְנָן
 לְשִׁבְטָא דְמִנְשֵׁה: מִן וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם
 מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם
 מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְדָא אֲוִרְתָּא דִּי סִדֵּר
 מֹשֶׁה קִדְּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מִה אֱלֹהֵי הָעֵדֻת וְהַחֲקִים
 וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם: אֱלֹהֵי הָעֵדֻת וְהַחֲקִים
 וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם: אֲלֵין סִהְדוֹתָא וְקִנְיָא וְדִינָיָא
 דִּי מִלִּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּפְקֵהוֹן
 מִמִּצְרַיִם: מִן בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּנֵיָא מוֹל בֵּית פְּעוֹר
 בְּאֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בַּחֲשֹׁבוֹן
 אֲשֶׁר הִכָּה מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם
 מִמִּצְרַיִם: בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּנֵיָא מוֹל בֵּית פְּעוֹר
 בְּאֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בַּחֲשֹׁבוֹן אֲשֶׁר
 הִכָּה מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם:
 בְּעֵבֶרָא דִּירְדְנָא בַּחֲלִילָתָא לְקַבֵּל בֵּית פְּעוֹר
 בְּאַרְעָא דְסִיחֹן מֶלֶכָא דְאַמְרָאָה דִּי יִתְבַּ בַּחֲשֹׁבוֹן
 דִּי מִחָא מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּפְקֵהוֹן מִמִּצְרַיִם:
 מִן וַיִּירָשׁוּ אֶת־אַרְצוֹ וְאֶת־אֶרֶץ אֶלּוֹן עֹג מֶלֶךְ־הַבִּשְׁן
 שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזֶּרֶחַ
 שְׁמֹשׁ: וַיִּירָשׁוּ אֶת־אַרְצוֹ וְאֶת־אֶרֶץ אֶלּוֹן עֹג מֶלֶךְ־
 הַבִּשְׁן שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזֶּרֶחַ
 שְׁמֹשׁ: וִירִיתוּ יֵת אֶרְעָה וְיֵת אֶרְעָא דְעֹג מֶלֶכָא
 דַּמִּתְנָן תְּרִין מַלְכֵי אֱמֹרָאָה דִּי בְּעֵבֶרָא דִּירְדְנָא
 מִדְּנַח שְׁמֹשָׁא: מִן מַעְרְעָר אֲשֶׁר עַל־שְׁפִת־נַחַל
 אֶרְנָן וְעַד־תֵּר שִׂיאָן הוּא חֶרְמוֹן: מַעְרְעָר אֲשֶׁר
 עַל־שְׁפִת־נַחַל אֶרְנָן וְעַד־תֵּר שִׂיאָן הוּא חֶרְמוֹן:
 מַעְרְעָר דִּי עַל פִּיָּה נַחֲלָא דְאַרְנָן וְעַד טוֹרָא
 דְשִׂיאָן הוּא חֶרְמוֹן: מִן וְכִלְהֶעֱרָבָה עֵבֶר הַיַּרְדֵּן
 מִזֶּרֶחָהּ וְעַד יָם הָעֲרָבָה תַּחַת אֲשֶׁרֶת הַפֶּסֶגָה:

וְכִלְהֶעֱרָבָה עֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזֶּרֶחָהּ וְעַד יָם הָעֲרָבָה
 תַּחַת אֲשֶׁרֶת הַפֶּסֶגָה: וְכָל מִיִּשְׂרָאֵל עֵבֶרָא דִּירְדְנָא
 לְמִדִּינָתָא וְעַד יָמָא דְמִיִּשְׂרָאֵל תַּחַת מִשְׁפָּךְ
 מִרְמָתָא: פ

רבינו א ויקרא משה אל־כל־ישראל ויאמר
 אלהים שמע ישראל את־החקים ואת־
 המשפטים אשר אנכי דבר באזניכם היום
 ולמדתם אתם ושמרתם לעשתם: ויקרא משה
 אל־כל־ישראל ויאמר אלהים שמע ישראל את־
 החקים ואת־המשפטים אשר אנכי דבר באזניכם
 היום ולמדתם אתם ושמרתם לעשתם: ויקרא
 משה לכל ישראל ואמר להון שמע ישראל ית
 קנימא וית דינא די אנא ממלל קדמיכון יומא
 דין ותלפון יתהון ותשרון למעבדהון: ב יהוה
 אלהינו כרת עמנו ברית בחרב: יהוה אלהינו
 כרת עמנו ברית בחרב: יי אלהנא גזר עמנא קים
 בחרב: ג לא את־אבותינו כרת יהוה את־הברית
 הזאת כי אתנו אנחנו אלה פה היום כלנו
 חיים: לא את־אבותינו כרת יהוה את־הברית
 הזאת כי אתנו אנחנו אלה פה היום כלנו חיים:
 לא עם אִכְהֶתְנָא גִזֵּר יי ית קנימא קדא אלהן
 עמנא אנתנא אלין הכא יומא דין כלנא קזימן:
 פ פנים | בפנים דבר יהוה עמכם בהר מתוך
 האש: פנים | בפנים דבר יהוה עמכם בהר מתוך
 האש: ממלל עם ממלל מליל יי עמכון בטורא
 מגו אשתא: ה אנכי עמד בין־יהוה ובניכם
 בעת ההוא להגיד לכם את־דבר יהוה פי
 יראתם מפני האש ולא־עליתם בהר
 לאמור: אנכי עמד בין־יהוה ובניכם בעת ההוא
 להגיד לכם את־דבר יהוה פי יראתם מפני האש
 ולא־עליתם בהר לאמור: אנא הויתי קאם בין
 מימרא דיי ובניכון בעדנא ההיא לתוואה לכון
 ית פתגמא דיי ארי דחלתון מקדם אשתא ולא
 סלקתון בטורא למימר: ס ו אנכי יהוה אלהיך

אשר הוצאתיו מארץ מצרים מבית עבדים:
אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
מבית עבדים: אָנָּה יי אלהיך די אפקתך מארעא
דמצרים מבית עבדותא: ו לא יהיה לך אלהים
אחרים על-פני: לא יהיה לך אלהים אחרים
על-פני: לא יהי לך אלה אחרן בר מני: ה לא
תעשה לך פסל ו כל-תמונה אשר בשמים ו
ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים ו
מתחת לארץ: לא תעשה לך פסל ו כל-תמונה
אשר בשמים ו ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר
במים ו מתחת לארץ: לא תעבד לך צלם כל
דמות די בשמיא מלעלא ודי בארעא מלרע ודי
במיא מלרע לארעא: ט לא-תשתחוה להם ולא
תעבדם פי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד
עון אבות על-בנים ועל-שלשים ועל-רבעים
לשנאי: לא-תשתחוה להם ולא תעבדם פי אנכי
יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבות על-בנים
ועל-שלשים ועל-רבעים לשנאי: לא תסגוד
להון ולא תפלחנזון ארי אָנָּה יי אלהיך אל קנא
מסער חובי אבהן על בנין מרדין על דר תליתי
ועל דר רביעי לשנאי פד משלמין בנאי למחטי
בתר אבהתהון: י ועשה חסד לאלפים לאהבי
ולשמרי כתיב מצותו קרי מצותי: ועשה חסד
לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי: ועבד טיבו
לאלפי דרין לרחמי ולנטרי פקודי: ס יא לא
תשא את-שם-יהוה אלהיך לשוא פי לא ינקח
יהוה את אשר-ישא את-שמו לשוא: לא תשא
את-שם-יהוה אלהיך לשוא פי לא ינקח יהוה את
אשר-ישא את-שמו לשוא: לא תימי ית שמא
דזי אלהיך למגנא ארי לא זכזי יי ית די ימי
בשמה לשקרא: ס יב שמור את-יומך השבת
לקדשו כאשר צוה ו יהוה אלהיך: שמור
את-יומך השבת לקדשו כאשר צוה ו יהוה
אלהיך: טר ית יומא דשבתא לקדשותה כמא די

פקדך יי אלהיך: יג שש ימים תעבד ועשית
כל-מלאכתך: שש ימים תעבד ועשית כל-
מלאכתך: שתא יומין תפלה ותעבד כל
עבדתך: ד ויום השביעי שבת ו יהוה אלהיך
לא תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך
ועבדך ואמתך ושורך וחמרך וכל-בהמתך
וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך
כמוך: ויום השביעי שבת ו יהוה אלהיך לא
תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך
ואמתך ושורך וחמרך וכל-בהמתך וגרך אשר
בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך: ויומא
שביעאה שבתא קדם יי אלהיך לא תעבד כל
עבידא את וברך וברתך ועבדך ואמתך ותורך
וחמרך וכל בעירך וגירך די בקרנך בדיל די
ינוח עבדך ואמתך כותך: טו וזכרת פי-עבד
היית ו בארץ מצרים ויצאך יהוה אלהיך משם
ביר חזקה ובזרע נטויה על-פן צוה יהוה
אלהיך לעשות את-יום השבת: וזכרת פי-עבד
היית ו בארץ מצרים ויצאך יהוה אלהיך משם
ביר חזקה ובזרע נטויה על-פן צוה יהוה אלהיך
לעשות את-יום השבת: ותדבר ארי עבדא
הוימא בארעא דמצרים ואפקך יי אלהיך מתמן
בידא תקיפא ובדרעא מרמא על פן פקדך יי
אלהיך למעבד ית יומא דשבתא: ס טז כפר
את-אביוך ואת-אמך כאשר צוה יהוה אלהיך
למען ו יאריכון ימיו ולמען ייטב לך על
האדמה אשר-יהוה אלהיך נתן לך: כפר
את-אביוך ואת-אמך כאשר צוה יהוה אלהיך
למען ו יאריכון ימיו ולמען ייטב לך על האדמה
אשר-יהוה אלהיך נתן לך: קר ית אבוק וית
אמך כמא די פקדך יי אלהיך בדיל דירוכון יומיך
ובדיל דיוטב לך על ארעא דזי אלהיך יחב לך: ס
ז לא תרצח ס ולא תנאף ס ולא תגנב ס
ולא-תענה ברעך עד שוא: לא תרצח ולא

תנאף ולא תגנב ולא תענה ברעך עד שוא: לא תקטול נפש. ולא תגוף. ולא תגנב (נפשא). ולא תסדוד בחברך סודותא דשקרא: ס יי ולא תחמד אשת רעך ס ולא תתאוה בית רעך שדהו ועבדו ואמתו שורו וחמורו וכל אשר לרעך: ולא תחמד אשת רעך ולא תתאוה בית רעך שדהו ועבדו ואמתו שורו וחמורו וכל אשר לרעך: ולא תחמד את חבדך ולא תרוג בית חבדך חקלה ועבדה ואמתה תורה וחמרה וכל די לחבדך:

חמישי ס יט את־הדברים האלה דבר יהוה אל־ כל־קהלכם בחר מתוך האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף ויכתבם על־שני לוחות אבנים ויתנם אלי: את־הדברים האלה דבר יהוה אל־כל־קהלכם בחר מתוך האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף ויכתבם על־שני לוחות אבנים ויתנם אלי: ית פתגמא האלין מליל יי עם כל קהלכון בטורא מגו אשתא עננא ואמיטתא קל רב ולא פסק וכתבנון על תרין לוחי אבניא ויהבנון לי: כ ויהי בשמעכם את־הקול מתוך החשך וההר בער באש ותקרבוני אלי כל־ראשי שבטיכם וקניכם: ויהי בשמעכם את־הקול מתוך החשך וההר בער באש ותקרבוני אלי כל־ראשי שבטיכם וקניכם: ותהו פד שמעכון ית קלא מגו חשוכא וטורא בער באשתא וקרבתונו לותי כל רישי שבטיכון וסביכון: כא ותאמרו הן הראנו יהוה אלהינו את־פברו ואת־גדלו ואת־קלו שמענו מתוך האש היום הוה ראינו כִּי־ידבר אלהים את־האדם וחי: ותאמרו הן הראנו יהוה אלהינו את־פברו ואת־גדלו ואת־קלו שמענו מתוך האש היום הוה ראינו כִּי־ידבר אלהים את־האדם וחי: ואמריתונו הא אחזינא יי אלהנא ית יקרה וית רבותה וית קל מימרה שמענא מגו אשתא יומא

הדין חזינא ארי ימלל יי עם אנשא ויתקם: כב ועתה למה נמות כי תאכלנו האש הגדלה הזאת אם־יספים | אנחנו לשמע את־קול יהוה אלהינו עוד ומתנו: ועתה למה נמות כי תאכלנו האש הגדלה הזאת אם־יספים | אנחנו לשמע את־קול יהוה אלהינו עוד ומתנו: וכען למה נמות ארי תיכלננא אשתא רפתא קדא אם מוספין אנחנו למשמע ית קל מימרא דיי אלהנא עוד ומיתין אנחנו: כג כי מי כל־בשר אשר שמע קול אלהים חיים מדבר מתוך־האש כִּי־בשר אשר פמנו ויחי: כי מי כל־בשר אשר שמע קול אלהים חיים מדבר מתוך־האש פמנו ויחי: ארי מן כל בשרא די שמע קל מימרא דיי קימא ממלל מגו אשתא פותנא ואתקם: כד קרב אתה ושמע את כל־אשר יאמר יהוה אלהינו ואת | תדבר אלינו את כל־אשר ידבר יהוה אלהינו אליך ושמענו ועשינו: קרב אתה ושמע את כל־אשר יאמר יהוה אלהינו ואת | תדבר אלינו את כל־אשר ידבר יהוה אלהינו אליך ושמענו ועשינו: קרב את ושמע ית כל די יימר יי אלהנא ואת תמלל עמנא ית כל די מלל יי אלהנא עמך ונקבל ונעבד: כה וישמע יהוה את־קול דבריכם בדברכם אלי ויאמר יהוה אלי שמעתי את־קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל־אשר דברו: וישמע יהוה את־קול דבריכם בדברכם אלי ויאמר יהוה אלי שמעתי את־קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל־אשר דברו: ושמיע קדם יי ית קל פתגמיכון במללותכון עמי ואמר יי לי שמיע קדמי ית קל פתגמי עמא הדין די מלילו עמך אתקינו כל די מלילו: כו מי־יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמור את־כל־מצותי כל־הימים למען יימכ להם ולבניהם לעלם: מי־יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמור את־כל־מצותי כל־

את־יהוה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר את־חֻקֹּתָיו
 ומִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְּךָ
 כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּלְמַעַן יֵאָרְכּוּ יְמֶיךָ: לְמַעַן תִּירָא
 את־יהוה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר את־חֻקֹּתָיו ומִצְוֹתָיו
 אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְּךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
 וּלְמַעַן יֵאָרְכּוּ יְמֶיךָ: בְּדִיל דְּתַדְחַל קָדָם יי אֱלֹהֶךָ
 לְמַטֵּר ית כָּל קִימוּהִי וּפְקוּדוּהִי דִּי אָנָּה מִפְקֵדָךְ
 אַתָּה וּבְרָךְ וּבִרְךָ בְּרַךְ כָּל יְוֹמֵי חַיֶּיךָ וּבְדִיל דִּי תִירָכֶנּוּ
 יוֹמֶיךָ: ג וְשִׁמְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְרַתָּה לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר
 יִיטֵב לָךְ וְאֲשֶׁר תִּרְבּוֹן מֵאֵד כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
 אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ: וְשִׁמְעַתָּה
 יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְרַתָּה לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וְאֲשֶׁר
 תִּרְבּוֹן מֵאֵד כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ
 אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ: וְתִקַּבֵּל יִשְׂרָאֵל וְתִטֵּר
 לְמַעַבְדֵּי דִּי יִיטֵב לָךְ וְדִי תִסְגּוֹן לְחֹדָא כְּמָא דִּי
 מְלִיל יי אֱלֹהָא דְאַכְתָּהּ לָךְ אֶרֶץ עֲבָדָא חֶלֶב
 וְדִבְשׁ: פ

שִׁיחַ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה | אַחַד:
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה | אַחַד: שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵנָּה יי חַד: ה וְאַחֲבַתְּ אֶת יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:
 וְאַחֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ
 וּבְכָל־מְאֹדְךָ: וְתִרְחַם ית יי אֱלֹהֶךָ בְּכָל לִפְךָ
 וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל נִסְסְךָ: ו וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם עַל־לִבְּךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם עַל־לִבְּךָ: וַיְהוֹן
 פְּתֻגְמִיא הָאֲלִין דִּי אָנָּה מִפְקֵדָךְ יוֹמָא דִּין עַל
 לִפְךָ: ז וְשִׁנְנַתְּם לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בֵּם בְּשִׁבְתְּךָ
 בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:
 וְשִׁנְנַתְּם לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בֵּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְתִתְּנֶנּוּ לְבָנֶיךָ
 וְתִמְלֵל בְּהוֹן בְּמִתְבָּךְ בְּבֵיתְךָ וּבְמִקְדָּךְ בְּאַרְמָא
 וּבְמִשְׁכַּבְּךָ וּבְמִקְיָמְךָ: ח וְקִשְׁרַתְּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ
 וְהָיוּ לְטָטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ: וְקִשְׁרַתְּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ

הַיָּמִים לְמַעַן יִיטֵב לָהֶם וּלְבָנֵיהֶם לְעַלְמָא: לִי דִי
 יְהִי לְכָא הַדִּין לְהוֹן לְמַדְחַל קָדְמִי וּלְמַטֵּר ית כָּל
 פְּקוּדֵי כָּל יוֹמָא בְּדִיל דִּי יִיטֵב לְהוֹן וּלְבָנֵיהוֹן
 לְעַלְמָא: ט לָךְ אָמַר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאַהֲלֵיכֶם:
 לָךְ אָמַר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאַהֲלֵיכֶם: אֲזַל אָמַר
 לְהוֹן תּוּבוּ לָכוֹן לְמִשְׁכְּנֵיכֹן: כ וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד
 עֲמֹדִי וְאַדְבַּרְהָ אֵלֶיךָ אֶת כָּל־הַמִּצְוָה וְהַחֲקִים
 וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּלְמָדֶם וְעָשׂוּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר
 אָנֹכִי נָתַן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ: וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עֲמֹדִי
 וְאַדְבַּרְהָ אֵלֶיךָ אֶת כָּל־הַמִּצְוָה וְהַחֲקִים
 וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּלְמָדֶם וְעָשׂוּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי
 נָתַן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ: וְאַתָּה הָכָא קִים קָדְמִי וְאַמְלֵל
 עֲמֹךְ ית כָּל תְּפִקְדָּתָא וְקִימָא וְדִינָא דִּי תִלְפֹן
 וְיַעֲבֹדוֹן בְּאַרְעָא דִּי אָנָּה יְהִיב לְהוֹן לְמִירְתָּה:
 כז וְשִׁמְרַתְּם לַעֲשׂוֹת כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אַתְּכֶם לֹא תִסְרוּ יְמִין וּשְׁמָאל: וְשִׁמְרַתְּם לַעֲשׂוֹת
 כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתְּכֶם לֹא תִסְרוּ יְמִין
 וּשְׁמָאל: וְתִטְרוֹן לְמַעַבְדֵּי כְּמָא דִּי פְקִיד יי
 אֱלֹהֵכֹן יִתְכוֹן לֹא תִסְטוֹן יְמִינָא וּשְׁמָאלָא:
 כח בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתְּכֶם
 תִּלְכוּ לְמַעַן תַּחֲיוּן וְטוֹב לָכֶם וְהִאֲרַכְתֶּם יָמִים
 בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּירְשׁוּן: בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם אַתְּכֶם תִּלְכוּ לְמַעַן תַּחֲיוּן וְטוֹב לָכֶם
 וְהִאֲרַכְתֶּם יָמִים בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּירְשׁוּן: בְּכָל אֲרָמָא
 דִּי פְקִיד יי אֱלֹהֵכֹן יִתְכוֹן תִּתְּחֹן בְּדִיל דְּתִיחֹן
 וְיִיטֵב לָכוֹן וְתִירְכּוֹן יוֹמִין בְּאַרְעָא דִּי תִירְתּוֹן:
 א וְזֹאת הַמִּצְוָה הַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַמֵּד אַתְּכֶם לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ
 אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְזֹאת הַמִּצְוָה
 הַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 לְלַמֵּד אַתְּכֶם לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
 שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְזֹאת תְּפִקְדָּתָא קִימָא וְדִינָא דִּי
 פְקִיד יי אֱלֹהֵכֹן לְאַלְפָא יִתְכוֹן לְמַעַבְדֵּי בְּאַרְעָא
 דִּי אַתּוֹן עֹבְרִין תְּמָן לְמִירְתָּה: כ לְמַעַן תִּירָא

והיו לְמִטָּפֶת בֵּין עֵינֶיךָ: וְתִקְטְרוּנוֹן לֹאֵת עַל יָדְךָ
וַיְהִיזוּ לְתַפְלִין בֵּין עֵינֶיךָ: 8 וּבְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת
בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: וּבְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעְרֶיךָ: 9 וְתִקְטְבוּנוֹן עַל מְזוֹזָן וְתִקְבְּעוּנוֹן
בְּסָפֵי בֵיתְךָ וּבְתַרְעִיךָ: 10 וְהָיָה כִּי־יָבִיאוּךָ 1 וַיְהִי
אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם
לְאַבְרָהָם לֵיצְחָק וְלֵיעֲקֹב לֵאמֹר לָתֵת לְךָ עָרִים גְּדֹלֹת
וְטֹבֹת אֲשֶׁר לֹא־בְנִיתָ: וְהָיָה כִּי־יָבִיאוּךָ 1 וַיְהִי
אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם
לֵיצְחָק וְלֵיעֲקֹב לֵאמֹר לָתֵת לְךָ עָרִים גְּדֹלֹת וְטֹבֹת אֲשֶׁר
לֹא־בְנִיתָ: וַיְהִי אָרִי וְעֹלָנָךְ 2 אֵלֶיךָ לְאַרְעָא דִּי
קָיִים לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם לֵיצְחָק וְלֵיעֲקֹב לְמַתָּן
לְךָ קָרוֹיִן רַבְרָבִין וְטָבָן דִּי לֹא בְנִיתָ: 3 וּבָתִּים
מְלָאִים כְּל־טוֹב אֲשֶׁר לֹא־מְלָאֵת וּבְרַת חֲצוּבִים
אֲשֶׁר לֹא־חֲצֹבֶת כְּרָמִים וְזִיתִים אֲשֶׁר לֹא־
נִטְעָתָ וְאֹכֶלֶת וּשְׂבַעַת: וּבָתִּים מְלָאִים כְּל־טוֹב
אֲשֶׁר לֹא־מְלָאֵת וּבְרַת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא־חֲצֹבֶת
כְּרָמִים וְזִיתִים אֲשֶׁר לֹא־נִטְעָתָ וְאֹכֶלֶת וּשְׂבַעַת:
וּבְתִין מְלֵן כָּל טוֹב דִּי לֹא מְלִיתָא וּגְבִין פְּסִילִין
דִּי לֹא פְסִילָתָא כְּרָמִין וְזִיתִין דִּי לֹא נִצְבָּתָא
וְתִיכּוּל וְתִשְׁבָּע: 4 הַשְׁמֹר לְךָ פִּן־תִּשְׁכַּח אֶת־
יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
עַבְדִּים: הַשְׁמֹר לְךָ פִּן־תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר
הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: אִסְתַּמְר לְךָ
דִּילְמָא תִּנְשִׁי יָת דַּחֲלָתָא דִּי אִפְקָךְ מֵאֶרֶץ
דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא: 5 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
תִּירָא וְאִתּוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ תִשְׁבַּע: אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ תִירָא וְאִתּוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ תִשְׁבַּע: יָת 2
אֵלֶיךָ תִּדְחַל וְקִדְמוּהִי תִפְלַח וּבִשְׁמָהּ תִקְרִי:
6 לֹא תִלְכּוּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי
הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיכֶם: לֹא תִלְכּוּן אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיכֶם:
לֹא תִהְיוּ בְּתֵר טַעוֹת עֲמָמָא מִטַּעוֹת עֲמָמָא
דִּי בְּסַחְרֵיגִיכּוֹן: 7 כִּי אֵל קָנָא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

בְּקִרְבְּךָ פִּן־יִחַרְה אַף־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּךָ
וְהַשְׁמִידְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה: כִּי אֵל קָנָא יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ פִּן־יִחַרְה אַף־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּךָ
וְהַשְׁמִידְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה: אָרִי אֵל קָנָא 2
אֵלֶיךָ שְׂכֻנָּתָה בִּינְךָ דִּילְמָא יִתְקַף רִגְזָא דִּי אֵלֶיךָ
כְּךָ וְיִשְׁצַךְ מֵעַל אִפִּי אֶרְעָא: 3 לֹא תִנְפּוּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר נָסִיתֶם בְּמִסָּה: לֹא
תִנְפּוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר נָסִיתֶם בְּמִסָּה:
לֹא תִנְסוּן קָדָם 2 אֵלֶיךָ כִּמָּא דִּי נִסְתּוֹן
בְּנִסִּיתָ: 4 שְׁמֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת־מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְעֲדֹתָיו וְחֻקֵּי אֲשֶׁר צִוָּךְ: שְׁמֹר
תִּשְׁמְרוּן אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְעֲדֹתָיו וְחֻקֵּי
אֲשֶׁר צִוָּךְ: מִסֵּר תִּסְרוּן יָת פְּקוּדֵי דִי אֵלֶיךָ
וּסְהַדוּתָה וּקְדֻמוּהִי דִי פְקָדְךָ: 5 וְעֵשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר
וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְמַעַן יִיטֹב לְךָ וְכָאֵת וַיִּרְשֶׁתָּ
אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם:
וְעֵשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְמַעַן יִיטֹב לְךָ
וְכָאֵת וַיִּרְשֶׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה
לְאַבְרָהָם: וְתַעֲבֹד דְּכֶשֶׁר וְדִתְקֵן קָדָם 2 בְּדִיל
דִּי־יִטֵּב לְךָ וְתַעֲוֹל וְתִירַת יָת אֶרְעָא טַבָּתָא דִּי קָיִים
2 לְאַבְרָהָם: 6 לְהִרְךָ אֶת־כָּל־אֲיֹבֶיךָ מִפְּנֵיךָ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: לְהִרְךָ אֶת־כָּל־אֲיֹבֶיךָ מִפְּנֵיךָ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: לְמַתְבֵּר יָת כָּל פְּעֻלֵי דְבָרְךָ
מִקְדָּמָךְ כִּמָּא דִּי מְלִיל 2: 7 כִּי־יִשְׁאַלְךָ בִּנְךָ
מָחָר לֵאמֹר מָה הָעֲדֹת וְהַחֲקִים וְהַמְשָׁפְטִים
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲתָכֶם: כִּי־יִשְׁאַלְךָ בִּנְךָ
מָחָר לֵאמֹר מָה הָעֲדֹת וְהַחֲקִים וְהַמְשָׁפְטִים אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲתָכֶם: אָרִי יִשְׁאַלְךָ בְּרַךְ
מָחָר לְמִימֵר מָה סְהַדוּתָא וּקְדֻמָּא וְדִינָא דִּי
פְקִיד 2 אֵלֶיךָ תִּכְוֹן: 8 וְאָמַרְתָּ לְבִנְךָ עַבְדִּים
הָיוּנוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם וַיִּצְיָאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם
בְּיַד חֲזָקָה: וְאָמַרְתָּ לְבִנְךָ עַבְדִּים הָיוּנוּ לְפָרְעָה
בְּמִצְרַיִם וַיִּצְיָאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה:
וְתִימֵר לְבִנְךָ עַבְדִּין תְּוִינָא לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם

ואפקנא יי ממצרים בידיא תקיפא: כד ויתן יהוה אותה ומפתים גדלים ורעים | במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו: ויתן יהוה אותה ומפתים גדלים ורעים | במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו: ויחב יי אתיו ומופתיו ברכיו ובישין במצרים בפרעה ובכל אנש ביתה לעינא: כד ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את־הארץ אשר נשבע לאבותינו: ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את־הארץ אשר נשבע לאבותינו: ויתנא אפק מתמן בדיל לאעלא יתנא למתן לנא ית ארעא די קיים לאבקהתנא: כד ויצונו יהוה לעשות את־כל־החקים האלה ליראה את־יהוה אלהינו לטוב לנו כל־הימים לחיתנו כהיום הזה: ויצונו יהוה לעשות את־כל־החקים האלה ליראה את־יהוה אלהינו לטוב לנו כל־הימים לחיתנו כהיום הזה: ופקדנא יי למעבד ית כל קנמא האליו למדחל ית יי אלהנא לטב לנא כל יומיא לקמוותנא פיומא הדיו: כה וצדקה תהיה־לנו פיי־נשמור לעשות את־כל־המצוה הזאת לפני יהוה אלהינו כאשר צונו: וצדקה תהיה־לנו פיי־נשמור לעשות את־כל־המצוה הזאת לפני יהוה אלהינו כאשר צונו: וזכותא תהי לנא ארי נטר למעבד ית כל תפקדתא הדא קדם יי אלהנא כמא די פקדנא: ס שביע א פי יביאד יהוה אלהיו אל־הארץ אשר־אתה בא־שמה לרשתה ונשל גוים־רבים | מפניד החתי והגרששי והאמורי והכנעני והפרזי והחוי והיבוכי שבעה גוים רבים ועצומים ממך: פי יביאד יהוה אלהיו אל־הארץ אשר־אתה בא־שמה לרשתה ונשל גוים־רבים | מפניד החתי והגרששי והאמורי והכנעני והפרזי והחוי והיבוכי שבעה גוים רבים ועצומים ממך: ארי יעלנו יי אלהה לארעא די את עלל לתמן

למירתה ויתרד עממין סגיאין מן קדמך תפאי וגרשאי ואמראי וכנענאי ופרזאי וחזאי ויבוכאי שבועא עממין סגיאין ותקיפין מנך: כ ונתנם יהוה אלהיו לפניך והפיתם החרם תחרים אתם לא־תכרת להם ברית ולא תחנם: ונתנם יהוה אלהיו לפניך והפיתם החרם תחרים אתם לא־תכרת להם ברית ולא תחנם: וימסרנו יי אלהה קדמך ותמחננו גמרא תגמר יתהון לא תגור להון קים ולא תרחם עליהון: ג ולא תתחתן בם בתד לא־יתתן לבנו ובתו לא־תקח לבנד: ולא תתחתן בם בתד לא־יתתן לבנו ובתו לא־תקח לבנד: ולא תתחתן בהון ברתך לא תתן לברה וברתה לא תסב לכרך: ד פייסיר את־בנד מאחרי ועבדו אלהים אחרים וחרה אפי־יהוה בכם והשמידך מהר: פייסיר את־בנד מאחרי ועבדו אלהים אחרים וחרה אפי־יהוה בכם והשמידך מהר: ארי יטעין ית ברך מבתר פלחני ויפלחון לטעות עממא ויתקף רגזא דיי ככון וישצף בפריע: ה פי אם־כה תעשו להם מזבחתיהם תתצו ומצבתם תשברו ואשירהם תגדעון ופסיליהם תשרפון באש: פי אם־כה תעשו להם מזבחתיהם תתצו ומצבתם תשברו ואשירהם תגדעון ופסיליהם תשרפון באש: ארי אם כדן תעבדון להון אגוריהון תתרעון וקמתהון תמברון ואשירהון תקוצצון וצלמי טעותהון תוקדון בנורא: ו פי עם קדוש אתה ליהוה אלהיו בך בחר | יהוה אלהיו להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר על־פני האדמה: פי עם קדוש אתה ליהוה אלהיו בך בחר | יהוה אלהיו להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר על־פני האדמה: ארי עם קדיש את קדם יי אלהה בך אתרעי יי אלהה למחוי לה לעם חביב מכל עממא די על אפי ארעא: ו לא מרבכם מפל־העמים חשק יהוה בכם ויבחר

כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֶׁמֶר
הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאַהֲבֵיו וּלְשִׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאַלֵּף
דָּוִד: וְתַדַּע אָרִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא אֱלֹהִים אֱלֹהֵא
מְחִימָנָא נָטַר קִימָא וְחֻסְדָּא לְרַחֲמוּהִי וּלְנִטְרֵי
פְּקוּדוּהִי לְאַלְפֵי דְרִין: וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאָיו אֶל־
פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יֵאָחַר לְשִׁנְאָיו אֶל־פָּנָיו
יִשְׁלַם־לוֹ: וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאָיו אֶל־פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא
יֵאָחַר לְשִׁנְאָיו אֶל־פָּנָיו יִשְׁלַם־לוֹ: וּמִשְׁלָם
לְסִנְאוּהִי טָבֵן דִּי אַנּוּן עֲבָדִין קְדָמוּהִי בְּחִיּהוֹן
לְאוֹבְדִיהוֹן לֹא מֵאַחֵר עֲבָד טָב לְסִנְאוּהִי טָבֵן דִּי
אַנּוּן עֲבָדִין קְדָמוּהִי בְּחִיּהוֹן מִשְׁלָם לְהוֹן:
יֵא וּשְׁמֵרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־
הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם:
וּשְׁמֵרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים
אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם: וְתִטֵּר יֵת
תִּפְקֹדְתָא וְיֵת קִימָא וְיֵת דִּינָא דִּי אָנָּא מִפְּקֻדָּךְ
יֻמָּא דִּין לְמַעֲבְדְּהוֹן: פ פ פ קו"ח פסוקים, עזרא"ל סימן.

בְּכֶם כִּי־אַתֶּם הִמָּעֻט מִכָּל־הָעַמִּים: לֹא מִרְבָּכֶם
מִכָּל־הָעַמִּים חֲשֵׁק יְהוָה בְּכֶם וַיַּבְחֵר בְּכֶם כִּי־אַתֶּם
הִמָּעֻט מִכָּל־הָעַמִּים: לֹא מִדִּסְגִּיאִין אֶתוֹן מִכָּל
עַמִּיָּא צָבִי יְיָ בְּכֹון וְאַתְרָעִי בְּכֹון אָרִי אֶתוֹן
זְעִרִין מִכָּל עַמִּיָּא: ה כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אֶתְכֶם
וּמִשְׁמְרוֹ אֶת־הַשְּׁבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם
הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם בְּיַד חֲזָקָה וַיַּפְדֶּךָ מִבֵּית
עַבְדִּים מִיַּד פְּרָעָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם: כִּי מֵאַהֲבַת
יְהוָה אֶתְכֶם וּמִשְׁמְרוֹ אֶת־הַשְּׁבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם בְּיַד חֲזָקָה וַיַּפְדֶּךָ
מִבֵּית עַבְדִּים מִיַּד פְּרָעָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם: אָרִי
מִדְּרַחֲם יְיָ יִתְכֹון וּמִדְּנִטְר יֵת קִימָא דִּי קִיִּים
לְאַכְהֲתִכּוֹן אַפֵּק יְיָ יִתְכֹון בִּידָא תְּקִיפָא וּפְרָקָךְ
מִבֵּית עַבְדוֹתָא מִידָא דְּפְרָעָה מִלְּכָא דְּמִצְרַיִם:
מִפְטוֹר ט וַיִּדְעָתָּ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים
הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֶׁמֶר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאַהֲבֵיו
וּלְשִׁמְרֵי מִצְוֹתוֹ קִרִי מִצְוֹתָיו לְאַלֵּף דָּוִד: וַיִּדְעָתָּ

הפטרה לפרשת ואתחנן בישעיה פרק מ

מ « נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם: בִּדְבָרוֹ עַל־לֵב יְרוּשָׁלַיִם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מְלֹאָה
צָרָאָה כִּי גִרְצָה עֹנָה כִּי לָקְחָה מִיַּד יְהוָה כְּפָלִים בְּכָל־חַטָּאתֶיהָ: ג קוֹל קוֹרָא בַּמִּדְבָּר פָּנוּ
דֶּרֶךְ יְהוָה יִשְׂרוּ בַּעֲרֹבָה מִסֵּלָה לְאַלְהֵינוּ: ד כִּלְגִּיא יִנְשָׂא וּכְלֹהֵר וּגְבַעַה יִשְׁפְּלוּ וְחִיה
הַעֲקֵב לְמִישׁוֹר וְהִרְכָּסִים לְבִקְעָה: ה וּנְגִלָה כְבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדּוֹ כִּי כִּי יְהוָה
דִּבֶּר: ו קוֹל אֹמֵר קָרָא וְאָמַר מֶה אֶקְרָא כָּל־הַבָּשָׂר חֲצִיר וְכָל־חֲסִידוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה: ז יִבֵּשׁ
חֲצִיר נֶבֶל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה נִשְׁבָּה בּוֹ אֲכֹן חֲצִיר הָעֵם: ח יִבֵּשׁ חֲצִיר נֶבֶל צִיץ וְדָבַר אֱלֹהֵינוּ
יָקוֹם לְעוֹלָם: ט עַל הִר־גְּבוּהָ עַל־לֵךְ מִבְּשֶׁרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בְּפֶה קוֹלְךָ מִבְּשֶׁרֶת יְרוּשָׁלַיִם
הָרִימִי אֶל־תִּירָאִי אֹמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם: י הִנֵּה אֲדֹנִי יְהוָה בַּחֲזֹק יָבוֹא וּזְרָעוּ
מִשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שָׂכְרוּ אֹתוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לִפְנֵינוּ: יא כִּרְעָה עֲדָרוֹ יִרְעָה בִּזְרָעוֹ יִקְבֹּץ טְלָאִים וּבְחִיקוֹ
יִשָּׂא עֹלֹת יִנְהַל: יב מִי־מִדָּד בִּשְׁעָלוּ מַיִם וּשְׁמַיִם בִּגְרֵת תִּפֹּן וְכָל בָּשָׂלֵשׁ עֵפֶר הָאָרֶץ וְשָׁקַל
בְּפָלֶם הָרִים וּגְבַעוֹת בְּמֹאזְנִים: יג מִי־תֵבֶן אֶת־רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדֵעֵנוּ: יד אֶת־מִי נוֹעֵץ
וַיְבִינֵהוּ וַיִּלְמְדֵהוּ בְּאֶרֶץ מִשְׁפָּט וַיִּלְמְדֵהוּ דַּעַת וְדֶרֶךְ תְּבוּנוֹת יוֹדֵעֵנוּ: טו הֵן גּוֹיִם כְּמֶר מִדְּלִי
וּכְשִׁחַק מֹאזְנִים נַחֲשָׁבוּ הֵן אֵיִים כְּדֶק יִטּוּל: טז וּלְבָנֹן אֵין דִּי בָּעַר וְחִיתוֹ אֵין דִּי עוֹלָה:

י' כָּל־הַגּוֹיִם כְּאִין נִגְדּוּ מֵאַפָּס וְתָהוּ נִחְשְׁבוּ־לֹ: י' וְאֶל־מִי תִדְמִיּוּן אֵל וּמַה־דְּמוּת תַּעֲרֹכוּ־לֹ: י' הַפֶּסֶל נִסְדָּ חֲרָשׁ וְצִרָף בְּזָהָב יִרְקַעְנֻ וּרְתָקוֹת פֶּסֶף צוּרָף: כ' הַמִּסְכָּן תְּרוּמָה עֵץ לֹא־יִרְקֹב יִבְחַר חֲרָשׁ חֶכֶם יִבְקֹשׁ־לֹ לְהַכִּין פֶּסֶל לֹא יִמּוּט: כ"א הָלֹא תִדְעוּ הָלֹא תִשְׁמְעוּ הָלֹא הִגֵּד מֶרֶאשׁ לְכֶם הָלֹא הִבִּינוֹתֶם מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ: כ"ב הִישָׁב עַל־חוּג הָאָרֶץ וְיִשְׁבִּיהַ פְּחֻגְבִּים חֲנוּמָה כִּדְקֹ שָׁמִים וַיִּמְתְּחֶם כְּאֶהֱלֹ לְשֹׁבֶת: כ"ג הַנּוֹתֵן רוֹזְנִים לְאִין שְׁפָטִי אָרֶץ פִּתְחוּ עֵשָׂה: כ"ד אֵף בַּל־נִפְעוּ אֵף בַּל־זָדְעוּ אֵף בַּל־שָׁרַשׁ בְּאָרֶץ גִּזְעָם וְגַם־נִשָּׁף בָּהֶם וַיִּכְשׁוּ וַסְעָרָה פִּקְשׁ תִּשְׁאֹם: כ"ה וְאֶל־מִי תִדְמִיּוּנִי וְאִשְׁוֶה יֹאמַר קְדוֹשׁ: כ"ו שְׂאוּ־מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי־בִרְא אֱלֹהַ הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צָבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא מֶרֶב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נַעֲדָר:

<<< המשך מעמוד 10

להימשך מעט, חס ושלום, הנה "למעני למעני אעשה^{כ"ב}": הקדוש ברוך הוא מביא את הגאולה למען עצמו, כביכול. ובאופן של "אחישנה^{כ"ג}", לא עכבן אפילו כהרף עין^{כ"ד}, לוקח הקדוש ברוך הוא את עצמו ואת בניו מן הגלות, ומנהיג אותם יחד^{כ"ה} לגאולה האמיתית והשלמה, ומיד ממש.

שרויה עם ישראל בצרת גלותם". ובמילא אין מקום לייאוש, חס ושלום. ואדרבה, ברור הדבר שמבלי הבט על המצב האיום והנורא של הגלות, הנה "השם שומרך השם צלך (משום שנמצא הוא) על יד ימינך^{כ"א}". ועוד ועיקר: מאחר ש"שכינתא בגלותא", הרי אפילו אם מצד מצבם של עם ישראל היה עולה על הדעת שהגלות צריכה

כב. ישעי' מח, יא. סנהדרין צא, א. וראה זח"ג טו, ריש ע"ב.

כג. ישעי' ס, כב. סנהדרין שם.

כד. ל' חז"ל (מכילתא ורש"י בא יב, טא) בנוגע לגאולת מצרים, והרי כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מכילתא, טו, ז).

כה. מקומות שבהערה 53. רש"י נצבים שם.

יח. בלשון הזהר (ח"ג צ, ב) "שכינתא אתגלייא בהדיהו . . פורקנא . . לקב"ה . . לה' הישועה". וראה שיחת ש"פ אמור תשל"ז.

יט. ישעי' סג, ט. וכן "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו). וכדחז"ל על ב' הפסוקים (תענית טז, א).

כ. ל' רש"י נצבים ל, ג. וראה לקו"ש ח"ט ע' 178 ואילך.

כא. תהלים קכא, ה.

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', י"ד במנחם-אב	3:44	4:42	5:06	6:08	9:22	12:46	13:20	19:31.1	19:57
ז', ט"ו במנחם-אב	3:45	4:43	5:07	6:09	9:22	12:46	13:20	19:30.1	19:56
ח', ט"ז במנחם-אב	3:46	4:43	5:08	6:10	9:22	12:46	13:19	19:29.1	19:55
ט', י"ח במנחם-אב	3:47	4:44	5:08	6:10	9:22	12:46	13:19	19:28.2	19:54
י', י"ח במנחם-אב	3:49	4:45	5:09	6:11	9:23	12:45	13:19	19:27.2	19:53
יא', י"ט במנחם-אב	3:50	4:46	5:10	6:11	9:23	12:45	13:19	19:26.1	19:52
יב', כ' במנחם-אב	3:51	4:47	5:11	6:12	9:23	12:45	13:18	19:25.1	19:51
יג', כ"א במנחם-אב	3:52	4:48	5:12	6:13	9:23	12:45	13:18	19:24.0	19:49

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם י"ד במנחם אב ה'תשפ"ה – כ"א במנחם אב ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ד במנחם-אב	הל' מעשה הקרבנות פרק ז-ט.	הל' שכנים פרק יא.	מ"ע פט. מל"ת קמה. קמח*.
ז'	ט"ו במנחם-אב	פרק י-יב.	פרק יב.	מ"ע סו. מל"ת קמז. מ"ע סז. מל"ת קב. קג. קלח.
ח'	ט"ז במנחם-אב	פרק יג-טו.	פרק יג.	מל"ת ככד. מ"ע פח. פג. מל"ת קנה.
ט'	י"ח במנחם-אב	פרק טז-יח.	פרק יד.	מ"ע פד. פה. מל"ת צ.
י'	י"ח במנחם-אב	פרק יט. הל' תמידין ומוספין. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הל' שלוחין ושותפין. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת פט. מ"ע לט. כט. מל"ת פא. מ"ע ל.
יא'	י"ט במנחם-אב	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע כח. כה. מ. מא. כז. מב.
יב'	כ' במנחם-אב	פרק ו-ח.	פרק ג.	מ"ע מג. מד. מה. מו. מז. מח. נ. נא.
יג'	כ"א במנחם-אב	פרק ט-י. הל' פסולי המוקדשין. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ד.	מ"ע קסא. מל"ת קמ.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
דברים - חזון	18:56	20:16	19:18	20:18	19:08	20:19	19:16	20:16
ואתחנן - נחמו	18:50	20:09	19:12	20:11	19:02	20:12	19:10	20:10

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחייו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**

מיזם לאנ"ש חסידי חב"ד

עמרו: הכן כלכם

הכנה עוצמתית ליום ההילולא ג' תמוז

המספרים של המיזם

93

ערים וישובים
ברחבי הארץ
המיזם הגיע

6

זוכים בכרטיס
טיסה לרבי

1236

שעות הקדישו
חסידיים
למבצע תפילין

25150

אגרות קודש
של הרבי
נלמדו

1212

חסידיים לקחו
חלק במיזם

הזוכים

4. ר' זמיר סננס - צפת
5. ר' לוי דהן - בית שמש
6. ר' נחמן מנדלזון - ביתר עילית

1. הרב ברוך סלונים - מודיעין
2. ר' אלחנן סגל - כפר חב"ד
3. ר' אבי אושר - כפר חב"ד

מופנל עיר:

